MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

sekcia environmentálneho hodnotenia a odpadového hospodárstva
odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie, ako ústredný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie podľa § 1 ods. 1 písm. a) a § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 54 ods. 2 písm. d) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o posudzovaní vplyvov") **vydáva**, na základe výsledkov procesu posudzovania vykonaného podľa jednotlivých ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov, v súlade s § 17 zákona o posudzovaní vplyvov

STANOVISKO

(číslo: 432/2018-1.7/pl)

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

1. Názov

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR")

2. Identifikačné číslo

42 181 810

3. Adresa sídla

Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Ing. Gabriela Fischerová, generálna riaditeľka sekcie zmeny klímy a ochrany ovzdušia
Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava
Tel.: 02/ 59562590
E-mail: gabriela.fischerova@enviro.gov.sk

Údaje kontaktnej osoby:
Ing. Jozef Škultéty, CSc., riaditeľ odboru politiky zmeny klímy
Tel.: 02/59562246
E-mail: jozef.skultety@enviro.gov.sk

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

1. Názov

Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy – aktualizácia

2. Charakter

Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, ktorú pripravilo MŽP SR v roku 2014, bola schválená uznesením vlády Slovenskej republiky

č. 148/2014 (ďalej len „uznesenie vlády SR“). Z uznesenia vlády SR vyplýva povinnosť predložiť na rokovanie vlády aktualizáciu národnej adaptačnej stratégie s ohľadom na najnovšie vedecké poznatky v oblasti zmeny klímy do 30. apríla 2018 (úloha B.2. uznesenia vlády SR). MŽP SR, preto začalo prípravu dokumentu Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy - aktualizácia (ďalej len „Aktualizovaná stratégia“). Aktualizovaná stratégia je zameraná na hodnotenie súčasného stavu adaptácie a plánované aktivity v rozhodujúcich oblastiach a sektoroch, definovanie všeobecnej vízie adaptácie vybraných oblastí a sektorov a aktualizáciu súboru adaptačných opatrení a rámca na ich realizáciu.

Aktualizovaná stratégia, podlieha posudzovaniu vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie, podľa zákona o posudzovaní vplyvov, nakoľko predstavuje významnú zmenu strategického dokumentu a svojim charakterom spĺňa definíciu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom dlhodobého charakteru.

3. Hlavné ciele

Návrh Aktualizovanej stratégie je predložený v nulovom variante a v jednom realizačnom variante. V rámci jednotlivých adaptačných opatrení sa pripúšťajú alternatívne riešenia alebo modely smerujúce k zvyšovaniu adaptívnej schopnosti bez uvedenia podrobností.

Aktualizovaná stratégia je komplexným materiálom obsahujúcim informácie o prejavoch a trendoch zmeny klímy, o dôsledkoch na vybrané oblasti a sektory a návrh adaptačných opatrení pre sektorové, socioekonomické a územné politiky, pre regionálnu a lokálnu úroveň, a pre podnikateľské subjekty.

Hlavným cieľom Aktualizovanej stratégie je zlepšiť pripravenosť Slovenska čeliť nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy, priniesť čo najširšiu informáciu o súčasných adaptačných procesoch na Slovensku a na základe ich analýzy ustanoviť inštitucionálny rámec a koordinačný mechanizmus na zabezpečenie účinnej implementácie adaptačných opatrení na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach, ako aj zvýšiť celkovú informovanosť o tejto problematike.

Na základe analýzy situácie na medzinárodnej, európskej a národnej úrovni, medzirezortnej diskusie a konzultácií so zainteresovanými subjektmi sa identifikovalo niekoľko čiastkových cieľov a rámcových opatrení v oblasti adaptácie, ktoré priamo alebo nepriamo prispievajú k naplneniu hlavného cieľa národnej adaptačnej stratégie:

1. Zabezpečenie aktívnej tvorby národnej adaptačnej politiky

Rámcové opatrenia:

- Periodicky vyhodnotiť stav adaptačnej politiky a aktualizovať všetky smerodajné dokumenty v súlade so získanými poznatkami;
- Zdokonaliť inštitucionálny rámec a koordinačný mechanizmus pre adaptáciu na národnej úrovni;
- Doplniť alebo prispôsobiť legislatívny rámec pre podporu procesu adaptácie;
- Začleniť aktuálne poznatky vedy a výskumu do tvorby adaptačnej politiky.

2. Efektívna implementácia adaptačných opatrení a monitoring účinnosti týchto opatrení v praxi

Rámcové opatrenia:

- Zabezpečiť udržateľnosť financovania implementácie prioritných adaptačných opatrení z medzinárodných dotačných programov a verejných zdrojov do roku 2020, hľadanie možností z verejných a súkromných zdrojov po roku 2020;
- Pripraviť súbor indikátorov pre monitoring, hodnotenie a revíziu adaptačných opatrení.

3. Posilnenie premietnutia cieľov a odporúčaní národnej adaptačnej stratégie v rámci viacúrovňovej správy vecí verejných a podpory podnikania

3.1. Premietnutie adaptácie na horizontálnej úrovni riadenia – do sektorových, socioekonomických a územných politík.

Rámcové opatrenia:

- Vytvoriť systém akčných plánov k národnej adaptačnej stratégii, ktorý by posilnil implementáciu kľúčových adaptačných opatrení v dotknutých oblastiach a prispel k lepšiemu premietnutiu adaptačných opatrení do sektorových politík dotknutých rezortov. Kľúčové adaptačné opatrenia budú určené v procese prípravy akčných plánov. Akčné plány budú zohľadňovať najnovšie odborné poznatky a zároveň aj podporovať vedeckú a výskumnú činnosť v predmetných oblastiach tak, aby bolo prihliadnuté na zmenu klímy. V akčných plánoch budú určené konkrétne ciele, opatrenia a nástroje pre vybrané oblasti a vyčíslené ekonomické náklady na ich realizáciu, ako aj časový rámec.

3.2. Premietnutie adaptácie na vertikálnej úrovni riadenia a posilnenie adaptačného procesu na regionálnej a lokálnej úrovni.

Rámcové opatrenia:

- Budovať inštitucionálne kapacity na regionálnej a lokálnej úrovni, posilniť postavenie samospráv v tomto procese;
- Vypracovať regionálne adaptačné stratégie a adaptačné stratégie veľkých miest kvôli potenciálne najvážnejším dopadom na obyvateľstvo;
- Pre začleňovanie adaptačných opatrení do relevantných strategických dokumentov sídiel a pre zvýšenie efektívnosti ich uplatňovania budú podporené legislatívne zmeny, ktoré zabezpečia v primeranej miere povinnosť prípravy adaptačných stratégií s jasne stanovenými opatreniami a dostatočnými vyčlenenými rozpočtovými prostriedkami a predovšetkým zabezpečia ich premietnutie do územných plánov;
- Podporiť implementáciu proaktívnych adaptačných opatrení na posilnenie odolnosti a adaptívnej schopnosti na riziká spojené so zmenou klímy a prírodnými katastrofami v sídelnom prostredí;
- Podporiť dobrovoľné iniciatívy miest a obcí v oblasti adaptácie.

3.3 Premietnutie adaptácie do zvyšovania odolnosti podnikateľských subjektov a ich firemných aktivít voči nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy.

Rámcové opatrenia:

- Využívať nástroje na identifikáciu a hodnotenie rizík vyplývajúcich zo zmeny klímy a následne využívať inovatívne nástroje na plánovanie a riadenie firemných postupov, znižovanie alebo elimináciu rizík vplývajúcich na hodnotový reťazec alebo identifikovaných ako riziká externých zainteresovaných strán;.
- V energetike zvyšovať spôsobilosť energetických systémov reagovať na zmenu klímy spôsobom, pri ktorom si zachovajú svoje základné funkcie, identitu a štruktúru, pričom zároveň zachováva schopnosť adaptácie, učenia sa a transformácie;
- Podporovať efektívne partnerstvo štátu a poisťovacieho sektora s cieľom zvyšovať informovanosť, zodpovednosť a motiváciu rozličných subjektov na ochranu svojho majetku adekvátnym poistením.

4. Zvyšovanie verejného povedomia o problematike zmeny klímy a budovanie znalostnej základne pre účinnejšiu adaptáciu.

Rámcové opatrenia:

- Podporovať relevantný dialóg verejného a súkromného sektora, zvyšovať informovanosť, podporovať cielené vzdelávanie a výchovu;
- Využívať viaceré informačné kanály a vytvoriť oficiálny internetový portál, kde sa

priamo alebo cez odkazy zhromažďujú a aktualizujú všetky relevantné a overené informácie k problematike adaptácie z medzinárodných, ako aj z domácich zdrojov.

5. Podpora synergie medzi adaptačnými a mitigačnými opatreniami a využívanie ekosystémového prístupu pri realizácii adaptačných opatrení všade, kde podmienky umožnia uplatnenie tohto prístupu.

6. Podpora premietnutia cieľov a odporúčaní základných medzinárodných právnych nástrojov pre hľadanie riešenia problematiky zmeny klímy, ktorými sú predovšetkým Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj, Rámcový dohovor OSN o zmene klímy a Parížska dohoda.

Aktualizovaná stratégia definuje nasledovné kategórie adaptácie:

- „sivé“ infraštruktúrne koncepcie, t. j. fyzické zásahy alebo stavebné opatrenia voči extrémnym javom s využitím inžinierskych služieb, na účely zvýšenia odolnosti budov a infraštruktúr, ktoré majú zásadný význam z hľadiska sociálneho a hospodárskeho blahobytu spoločnosti;
- „zelené“ a „modré“ štrukturálne prístupy, ktoré prispievajú k zvýšeniu odolnosti ekosystémov, s cieľom zastaviť stratu biologickej rozmanitosti a degradáciu ekosystémov a obnoviť vodné cykly, súčasne využívajú funkcie a služby, ktoré poskytujú ekosystémy, na dosiahnutie nákladovo efektívnejšieho a niekedy vhodnejšieho riešenia prispôsobenia sa ako keď sa opierajú iba o sivú infraštruktúru,
- „mierne“ neštrukturálne koncepcie, v rámci ktorých sa navrhujú a uplatňujú politiky a postupy, kontroly využívania pôdy, šírenie informácií a hospodárske stimuly na zníženie alebo prevenciu ohrozenia katastrofami; vyžadujú si dôkladnejšie riadenie príslušných ľudských systémov.

Aktualizovaná stratégia navrhuje kombinovať všetky tri prístupy s vyšším dôrazom na „zelené“ štrukturálne prístupy, a „mierne“ neštrukturálne koncepty adaptácie.

Aktualizovaná stratégia ďalej stanovuje tieto najdôležitejšie princípy:

- pri analýze dôsledkov a výbere opatrení sa za kľúčový považuje integrovaný prístup pri posudzovaní synergie mitigačných a adaptačných opatrení, ako aj pri posudzovaní vhodnosti navrhovaných adaptačných opatrení pre jednotlivé zložky životného prostredia, hospodárstva (infraštruktúra, hmotný kapitál, výroba a spotreba) a sociálnu oblasť (zamestnanosť, zdravie obyvateľstva, rovnosť pri prístupe k zdrojom, spravodlivé systémy riadenia);
- vzájomná koherencia mitigačných a adaptačných opatrení;
- prioritná realizácia opatrení bez negatívnych následkov (no-regret) a všeobecne prospešných opatrení (win-win);
- identifikácia a podmienky na využitie príležitostí spojených s procesom adaptácie,
- zabrániť nevhodnej adaptácii;
- budovanie vedomostnej základne a poskytovanie objektívnych informácií pre rozhodovací proces na všetkých jeho úrovniach.

4. Stručný opis obsahu strategického dokumentu

Problematika adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy má prierezový charakter a vyžaduje integrovaný prístup a návrhy adaptačných opatrení pre všetky kľúčové oblasti a sektory. Práve tieto aspekty sa premietli v príprave stratégie a sú smerované aj na následné plnenie cieľov a ich zohľadnenie pri tvorbe legislatívneho a koncepčného rámca jednotlivých kľúčových oblastí a sektorov. Aktualizovaná stratégia je komplexným materiálom obsahujúcim informácie o prejavoch a trendoch zmeny klímy, o dôsledkoch na vybrané oblasti a sektory, a návrh adaptačných opatrení pre sektorové, socioekonomické a územné politiky, pre regionálnu a lokálnu úroveň, a pre podnikateľské subjekty . Strategický dokument je spracovaný v rozsahu 133 strán a člení

sa do desiatich hlavných kapitol. Jeho súčasťou je 6 príloh. Obsah stratégie je členený do nasledovných kapitol:

Zoznam použitých skratiek
Zoznam tabuliek, grafov, obrázkov a príloh
Úvod
Ciele adaptačnej politiky Slovenskej republiky do roku 2025 s výhľadom do roku 2030

1. Prejavy a trendy zmeny klímy
2. Súčasný stav problematiky adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy
2.1 Medzinárodná úroveň – medzinárodné záväzky Slovenska
2.2 Európska úroveň – záväzky Slovenska
2.3 Národná úroveň – hodnotenie plnenia národnej adaptačnej stratégie a súčasný stav
3. Koncepčný a legislatívny rámec
4. Dôsledky zmeny klímy na vybrané oblasti a navrhované adaptačné opatrenia
4.1 Horninové prostredie a geológia
4.2 Pôdne prostredie
4.3 Prírodné prostredie a biodiverzita
4.4 Vodný režim v krajine a vodné hospodárstvo
4.5 Sídelné prostredie
4.6 Zdravie obyvateľstva
4.7 Poľnohospodárstvo
4.8 Lesníctvo
4.9 Doprava
4.10 Energetika, priemysel a niektoré ďalšie oblasti podnikania
4.11 Rekreácia a cestovný ruch
5. Mimoriadne udalosti a ochrana obyvateľstva a životného prostredia
6. Prierezové aspekty
6.1 Sociálne a ekonomické aspekty
6.2 Veda a výskum
6.3 Informácia, komunikácia, vzdelávanie a zapojenie verejnosti
7. Medzisektorálne aspekty
8. Prioritné opatrenia
9. Možnosti financovania adaptačných opatrení v SR
10. Zodpovednosť pri plnení úloh vyplývajúcich zo stratégie (koordinácia plnenia národnej adaptačnej stratégie a organizačné opatrenia)

Záver
Slovník
Zoznam použitej literatúry

Po úvode nasleduje kapitola, v ktorej sú predstavené ciele adaptačnej politiky Slovenskej republiky do roku 2025 s výhľadom do roku 2030.

Prvá úvodná kapitola uvádza zmenu klímy na globálnej úrovni, jej prejavy a trendy v Európe a na Slovensku a odhad vývoja na Slovensku do polovice 21. storočia.

Druhá kapitola stručne predstavuje súčasný stav problematiky adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy na medzinárodnej úrovni, Európskej úrovni, oboje so záväzkami pre Slovensko. Ďalej je tu uvedená národná úroveň formou hodnotenia plnenia národnej adaptačnej stratégie z r. 2014 a súčasný stav.

Kapitola č. 3 sa venuje špecifickým sektorovým stratégiám, akčným plánom, programom, iniciatívam a právnym predpisom.

Dôsledky zmeny klímy na vybrané oblasti: Horninové prostredie a geológia, Pôdne prostredie, Prírodné prostredie a biodiverzita, Vodný režim v krajine a vodné

hospodárstvo, Sídelné prostredie, Zdravie obyvateľstva, Poľnohospodárstvo, Lesníctvo, Doprava, Energetika, priemysel a niektoré ďalšie oblasti podnikania, Rekreácia a cestovný ruch spolu s navrhovanými adaptačnými opatreniami sú obsahovo najväčšou súčasťou strategického dokumentu a tvoria 4. kapitolu.

Piata kapitola sa venuje predpokladaným dôsledkom zmeny klímy na vznik mimoriadnych udalostí a adaptačným opatreniam v oblasti civilnej ochrany a krízového plánovania.

Šiesta kapitola uvádza prierezové aspekty, ktorými sú sociálne a ekonomické aspekty, veda a výskum, informácia, komunikácia, vzdelávanie a zapojenie verejnosti ako aj medzisektorálne aspekty.

Siedma kapitola načrtáva medzisektorálne aspekty s príkladmi prínosov pre oblasti.

Nasledujúca ôsma kapitola s prioritnými opatreniami, deviata, v ktorej sú uvedené možnosti financovania adaptačných opatrení v Slovenskej republike, desiata s náčrtom zodpovedností pri plnení úloh vyplývajúcich zo stratégie. Dokument končí záverom.

Ako prílohy sú zaradené: Prehľad medzinárodných dohovorov, dohôd a dokumentov (príloha č. 1), Hodnotiaca tabuľka pre adaptáciu (príloha č. 2), Koncepčný rámec (príloha č. 3), legislatívny rámec (príloha č. 4), Dobré príklady z praxe (príloha č. 5), Zmierňovanie zmeny klímy (mitigácia) (príloha č. 6).

5. Vzťah k iným strategickým dokumentom

Pri návrhu Aktualizovanej stratégie boli zohľadnené nasledovné politiky, stratégie, programy a iné dokumenty strategického charakteru:

- *medzinárodná úroveň*
- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (UNFCCC),
- Parížska dohoda,
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj,
- Sendaiský rámec pre znižovanie rizika katastrof na roky 2015 - 2030,
- Dohovor o biologickej diverzite,
- Dohovor o boji proti dezertifikácii,
- Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát a ďalšie;

- *európska úroveň*
- Zelená kniha – prispôsobenie sa zmene klímy v Európe – možnosti na uskutočnenie opatrení na úrovni EÚ (2007),
- Biela kniha – Adaptácia na zmenu klímy: európsky rámec opatrení (2009),
- Stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy (2013),
- 7. všeobecný environmentálny akčný program Únie do roku 2020: „Dobrý život v rámci možností našej planéty“,
- Dohovor primátorov a starostov o klíme a energetike,
- Stratégia EÚ v oblasti lesov z roku 2013 pre lesy a lesnícko-drevársky komplex,
- Spoločná poľnohospodárska politika 2014-2020,
- Stratégia EÚ pre zelenú infraštruktúru – Zveľaďovanie prírodného kapitálu Európy (2013) a ďalšie;

- *národná úroveň*
- Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (2014).

Východiskovú základňu pre prípravu stratégie a koncepčný rámec vytvárali národné sektorové stratégie, akčné plány, programy a iniciatívy.

III. OPIS PRIEBEHU PRÍPRAVY A POSUDZOVANIA

1. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

Aktualizovaná stratégia ako strategický dokument s celoštátnym dosahom je podľa § 4 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov predmetom posudzovania vplyvov strategických dokumentov. Posudzovanie vplyvov zabezpečilo MŽP SR.

Vzhľadom na naliehavú potrebu zlepšiť a zefektívniť adaptačné procesy v Slovenskej republike v odozve na stále intenzívnejšie prejavy a nepriaznivé dôsledky zmeny klímy v našom regióne, ako aj v nadväznosti na aktuálny vývoj témy v širšom medzinárodnom a európskom kontexte a z dôvodu absencie relevantného dokumentu pre danú oblasť, MŽP SR v r. 2014 pripravilo dokument Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, ktorý bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 148/2014.

Hlavnými cieľmi stratégie bolo: priniesť čo najširšiu informáciu o súčasných adaptačných procesoch na Slovensku a na základe analýzy adaptačných procesov navrhnúť rámcový koordinačný mechanizmus na ich zefektívnenie. Národná adaptačná stratégia sa pokúsila v čo najširšom rozsahu oblastí sektorov prepojiť scenáre a možné dôsledky zmeny klímy s návrhmi vhodných adaptačných opatrení.

Pri príprave aktualizovanej národnej adaptačnej stratégie MŽP SR vykonalo hodnotenie adaptačnej politiky za obdobie 2014 – 2017 podľa tabuľky pre adaptáciu (Adaptation Scoreboard) , ktorú zostavila Európska komisia v roku 2013. Hodnotili sa nasledovné body:

- rámec pre adaptačnú politiku – v bode národná adaptačná stratégia sa zaznamenal dobrý pokrok, v bode národný adaptačný akčný plán bol pokrok nedostatočný;
- príprava podmienok pre adaptáciu – veľmi dobrý pokrok;
- hodnotenie rizík a zraniteľnosti na zmenu klímy – nedostatočný pokrok;
- identifikácia adaptačných možností – mierny pokrok;
- implementácia adaptačných opatrení – dobrý pokrok;
- monitoring a hodnotenie – mierny pokrok.

Z uznesenia vlády Slovenskej republiky vyplynula povinnosť predložiť na rokovanie vlády aktualizáciu stratégie s ohľadom na najnovšie vedecké poznatky v oblasti zmeny klímy. MŽP SR v roku 2017 začalo prípravu aktualizácie národnej adaptačnej stratégie, ktorá je zameraná na hodnotenie súčasného stavu adaptácie a plánované aktivity v rozhodujúcich oblastiach a sektoroch, definovanie všeobecnej vízie adaptácie vybraných oblastí a sektorov a aktualizáciu súboru adaptačných opatrení a rámca na ich realizáciu. Počas procesu aktualizácie je otvorená téma vypracovania akčného plánu k národnej adaptačnej stratégii, ktorá by umožnila posilniť implementáciu kľúčových adaptačných opatrení v dotknutých oblastiach a sektoroch. Konečný návrh strategického dokumentu bol spracovaný v roku 2018.

Proces posudzovania vplyvov strategického dokumentu malo nasledujúci priebeh:

Popis aktivity	**Termín**
Predloženie Oznámenia o strategickom dokumente (spracovateľ: Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica)	26. 09. 2017
Zverejnenie Oznámenia o strategickom dokumente *na webovom sídle MŽP SR (www.minmzp.sk, www.enviroportal.sk), MŽP SR zverejnilo zároveň informáciu o podaní oznámenia aj prostredníctvom hromadného informačného prostriedku (denník SME)* a jeho pripomienkovanie	29. 09. 2017 - 13. 10. 2017
Určenie Rozsahu hodnotenia	26. 10. 2017

Zverejnenie Rozsahu hodnotenia na webovom sídle MŽP SR (www.minzp.sk, www.enviroportal.sk) a jeho pripomienkovanie	31. 10. 2017 - 10. 11. 2017
Predloženie správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu (spracovateľ: Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica)	02. 03. 2018
Zverejnenie správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu *na webovom sídle MŽP SR (www.minzp.sk, www.enviroportal.sk), MŽP SR zverejnilo zároveň informáciu o podaní oznámenia aj prostredníctvom hromadného informačného prostriedku (denník SME)* a jeho pripomienkovanie	02. 03. 2018 - 23. 03. 2018
Verejné prerokovanie správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu v priestoroch Geologického ústavu Dionýza Štúra, Bratislava	21. 03. 2018 o 15,00 hod.
Určenie spracovateľa odborného posudku	23. 03. 2018
Predloženie odborného posudku pre vypracovanie stanoviska MŽP SR	09. 05. 2018

2. Orgán kompetentný na jeho prijatie

Vláda Slovenskej republiky

3. Druh prijatia, rozhodnutia

Uznesenie vlády Slovenskej republiky

4. Vypracovanie správy o hodnotení strategického dokumentu

Správu o hodnotení strategického dokumentu s celoštátnym dosahom Aktualizovaná stratégia vypracovala v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica. Správa o hodnotení bola vyhotovená podľa prílohy č. 4 zákona o posudzovaní vplyvov s rešpektovaním všeobecných a špecifických požiadaviek určených v rozsahu hodnotenia č. 8491/2017-3.1; 8984/2017-1.7/pl (47106/2017), zo dňa 26. 10. 2017.

5. Posúdenie správy o hodnotení strategického dokumentu

Odborný posudok bol vypracovaný doc. RNDr. Katarínou Pavličkovou, CSc. na základe určenia MŽP SR, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie listom č. 432/2018-1.7/pl, zo dňa 23. 03. 2018 (prevzaté osobne dňa 10. 04. 2018). Doc. Pavličková je zapísaná v zozname odborne spôsobilých osôb ako fyzická osoba.

Spracovateľka odborného posudku konštatuje, že z formálneho hľadiska je správa o hodnotení štruktúrovaná podľa prílohy č. 4 zákona o posudzovaní vplyvov s prihliadnutím na určený rozsah hodnotenia. Z hľadiska úplnosti správy o hodnotení konštatuje, že predkladaný dokument umožňuje oboznámenie sa so strategickým dokumentom. Jednotlivé časti správy o hodnotení sú podľa nej vypracované kvalitne, aj keď sú niektoré z nich sú ťažko čitateľné a menej prehľadné.

Vo svojom odbornom posudku uvádza, že hodnotenie vplyvov nulového variantu a vplyvov oblastí adaptačných opatrení na životné prostredie bolo vykonané z pohľadu kritérií typu vplyvu, druhu vplyvu, dosahu vplyvu, časového pôsobenia vplyvu, významnosti a rizík vyjadrené textovo a pre jednotlivé adaptačné opatrenia aj v súhrnnom tabuľkovom vyhodnotení vplyvov adaptačných opatrení na hodnotenú zložku, a to v prílohovej časti správy o hodnotení. Takéto spracovanie je podľa nej pre čitateľa ťažšie zrozumiteľné, pomohlo by, keby sa na záver každého súboru adaptačných opatrení vyčlenil sumár najvýznamnejších vplyvov.

Ďalej uvádza, že v rámci strategického posudzovania bez určeného geografického priestoru nie je možné plne vystihnúť všetky významné vplyvy na jednotlivé zložky životného prostredia. Je však možné poukázať na tie rizikové miesta, ktorým by sa mala byť venovaná pozornosť vo zvýšenej miere. Správa o hodnotení sa uberala práve týmto smerom, keď sú v nej vyčlenené vplyvy adaptačných opatrení podľa jednotlivých oblastí a sektorov a nie podľa zložiek životného prostredia. Konštatuje, že takéto členenie odráža prierezovosť riešenej problematiky a je logické. Za nedostatok považuje nejednotnosť spôsobu identifikácie a opisu vplyvov v textovej časti (naopak prílohová časť je robená jednotne, čím sa zvyšuje jej výpovedná hodnota).

Pri vypracovávaní odborného posudku venovala zvýšenú pozornosť došlým stanoviskám, z ktorých viaceré obsahujú pripomienky k úprave samotného strategického dokumentu a relevantné z nich zapracovala do kapitoly týkajúcej sa navrhovaných opatrení na vylúčenie a zníženie negatívnych vplyvov strategického dokumentu vo forme odporúčaní.

Záverom konštatuje, že predmetný strategický dokument s celoštátnym dosahom môže byť odporúčaný na schválenie v znení, v ktorom bol predložený na posudzovanie vplyvov na životné prostredie za dodržania navrhovaných opatrení s tým, že do konečného znenia je potrebné dôsledne zapracovať odporúčania, ktoré smerujú k dopracovaniu strategického dokumentu s celoštátnym významom.

6. Stanoviská predložené k správe o hodnotení a ich vyhodnotenie

Podľa § 12 zákona o posudzovaní vplyvov boli doručené tieto stanoviská:

***Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky**, Sekcia vedy a techniky (list č. 2018/4450:1-26CO, zo dňa 06. 03. 2018)* – k správe o hodnotení nemá žiadne pripomienky.

***Združenie domových samospráv** (list zo dňa 08. 03. 2018)* – uvádza, že v správe o hodnotení je nutné navrhnúť konkrétne legislatívne aktivity vedúce k odstráneniu nedostatkov, na ktoré upozornili svojim stanoviskom k oznámeniu o strategickom dokumente a právne záväzným spôsobom určiť pôsobnosť predmetného strategického dokumentu tak, aby jeho adaptačné opatrenia boli právne záväzné a vynútiteľné; v tomto smere navrhujú doplniť rozhodnutie o rozsahu hodnotenia aj o túto oblasť. Medzi základné legislatívne normy, ktoré by mali adaptačné stratégie inkorporovať, zahŕňajú najmä:

a) Zákon o životnom prostredí č.17/1992 Zb. (rozpracovať okruhy otázok vyplývajúcich z práva na životné prostredie, ktoré budú príslušné orgány povinné zhodnotiť pri svojej rozhodovacej činnosti podľa ostatných vykonávacích zákonov)
b) Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č.24/2006Z.z. (metodologické zjednotenie posudzovania vplyvov klimatických zmien)
c) Zákon o ochrane prírody a krajiny č.543/2002 Z. z. vrátane vykonávacej vyhlášky č. 24/2003 Z. z. (povinnosť realizovať preventívne a kompenzačné opatrenia ako rozšírenie povinností vyplývajúcich napr. z §3 ods.5 zákona OPK)
d) Vodný zákon č.364/2004 Z. z. (vodný režim, vodná bilancia, odtokové pomery ako dôležitý faktor adaptačných opatrení)
e) Stavebný zákon č.50/1976 Zb. spolu s vykonávacími vyhláškami (adaptačné opatrenia ako súčasť všeobecných nárokov na projekciu a realizáciu stavieb v §47 Stavebného zákona)
f) Zákon o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia č. 245/2003 Z. z. (zahrnúť medzi zvažované oblasti aj otázky adaptácie na klimatické zmeny)

Žiadajú doplniť správu o hodnotení predmetného strategického dokumentu v zmysle tohto vyjadrenia.

Zároveň žiadajú uviesť aj plán nelegislatívneho plnenia Adaptačnej stratégie, t.j. keď povinnosti nebudú stanovené žiadnym spôsobom v podobe zákonnej povinnosti a porovnanie efektívnosti napĺňania s legislatívnym.

Bratislavský samosprávny kraj *(list č. 05292/2018/ZP-2, zo dňa 14. 03. 2018)* – po zapracovaní nasledovných pripomienok:

- definovať obstarávateľa na spracovanie konkrétnych akčných plánov na regionálnej úrovni;
- definovať spracovateľa metodiky pre vypracovanie plánov na regionálnej úrovni;

nemá pripomienky k správe o hodnotení.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky*, Inštitút finančnej politiky (list č. MF/010372/-26, zo dňa 15. 03. 2018)* – nemá k predmetnému materiálu žiadne pripomienky.

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky*, štátny tajomník (list č. S04511-2018-ŠT2-3, zo dňa 19. 03. 2018)* - má k strategickému dokumentu a k správe o hodnotení nasledovné pripomienky:

1. K správe o hodnotení:
   - V kapitole V., podkap. 1.7 „Zdravie obyvateľstva“ je návrh na ďalšie adaptačné opatrenia, ktorých praktická realizácia je nad rámec kompetencií rezortu zdravotníctva. Je preto nevyhnutné doplniť ako podmienku ich realizácie multirezortný prístup.
   - V tej istej kapitole je uvedené jedno z navrhovaných adaptačných opatrení „pokračovať na aktualizácii IS o kúpaliskách“ – ide o nepresnú formuláciu. Plánuje sa tvorba nových IS pre vody na kúpanie a pitnú vodu, nie ich aktualizácia.
   - Formulácia navrhovaného opatrenia „pokračovať v stálej pravidelnej aktualizácii peľovej situácie“ je nesprávna. Pravidelné aktualizované peľové spravodajstvo je zavedené. Vykonávajú ho regionálne úrady verejného zdravotníctva, aktuálne počas celej peľovej sezóny. Ministerstvo navrhuje zaviesť v rámci adaptačných opatrení v strategickom dokumente „rozšíriť sieť monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc“.
2. K strategickému dokumentu:
   - V kap. 4.6 „Zdravie obyvateľstva“ je na str. 51 uvedený odsek, ktorý pojednáva o 3 kľúčových prvkoch adaptácie v sektore zdravotníctva. Tento odsek ministerstvo navrhuje vypustiť nakoľko toto znenie nekorešponduje s celkovým obsahom adaptačných opatrení, na ktoré by sa mal rezort zamerať.

     Termín „nebezpečná voda“ zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon č. 355/2007 Z. z.“) nepozná. V zmysle uvedeného zákona v prípade, že sa pojednáva o „pitnej vode“ nevyhovujúcou vodou sa nazýva voda, ktorá nespĺňa limity ukazovateľov kvality pitnej vody. V prípade „vody určenej na kúpanie“ je nevyhovujúcou voda, ktorá nespĺňa požiadavky na vodu určenú na kúpanie.

     Ako jedno zo spomínaných kľúčových opatrení sa uvádza „monitorovanie vĺn horúčav“. Ministerstvo upozorňuje, že táto aktivita im kompetenčne nepatrí. Orgány verejného zdravotníctva v prípade extrémnych prejavov počasia informujú širokú verejnosť prostredníctvom svojich webových stránok o preventívnych opatreniach ako odolávať týmto javom.
   - Na str. 51 podnadpis „Adaptačné opatrenia v oblasti zdravia“ písm. h) žiadajú preformulovať rovnako ako v správe o hodnotení v nasledovnom znení „Vytvoriť nový IS o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie, vytvoriť nový IS pre pitnú vodu.“
   - Na str. 52 písm. q) „Budovanie vnútroštátnych kapacít na zvládnutie problémov

v oblasti zabezpečovania primeraných zásob pitnej vody .....“ – nie je im jasné, čo sa tým myslí a kto to bude zabezpečovať.

***Úrad Košického samosprávneho kraja**, odbor RRÚPŽP (list č. 2198/2018/ ORRUPZP/9010, zo dňa 19. 03. 2018)* – súhlasí s predkladanou správou o hodnotení a navrhuje strategický dokument schváliť.

***Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky**, sekcia kultúrneho dedičstva (list č. MK-2928/2018-221/4718, zo dňa 19. 03. 2018)* – nemá k zverejnenému materiálu pripomienky.

***Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky**, odbor stratégie a rozvoja (list č. 10879/2018/OSR/22533, zo dňa 20. 03. 2018)* – nemá k správe o hodnotení žiadne pripomienky.

***Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky**, sekcia podnikateľského prostredia a inovácií, odbor podnikateľského prostredia (list č. 14438/2018-3420-16552, zo dňa 21. 03. 2018)* – nemá k správe o hodnotení pripomienky.

***Prešovský samosprávny kraj**, odbor regionálneho rozvoja (list č. 03668/ 2018/ODDUPZP-2, zo dňa 21. 03. 2018)* – nemá pripomienky k správe o hodnotení.

***Ministerstvo obrany Slovenskej republiky**, úrad centrálnej logistiky a správy majetku (list č. ÚCIaSMŠ-296-6/2018, zo dňa 21. 03. 2018)* – nemá k návrhu strategického dokumentu a k správe o hodnotení pripomienky.

***Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja** (list č. CS 2377/2018, CZ 6943/2018, zo dňa 22. 03. 2018)* – k správe o hodnotení nemá pripomienky.

***Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky**, sekcia výstavby, odbor územného plánovania (list č. 03372/2018/SV/23395, zo dňa 23. 03.2018)* – požaduje odstrániť opatrenie „preventívny výrub stromov a odstraňovanie porastov a trávy v celom obvode dráhy na zníženie rizík spojených s extrémnymi prejavmi počasia“ (v správe o hodnotení s. 193, kap. 1.8 Vplyvy na sídelné prostredie, časť Doprava) zo strategického dokumentu, nakoľko ho nepovažujú za pozitívne opatrenie.

***Úrad pre reguláciu sieťových odvetví** (list č. 10790/2018/BA, zo dňa 26. 03.2018)* – upozorňuje na skutočnosť, že pri prijímaní opatrení v energetike pre výber nízkouhlíkových zdrojov (OZE), je potrebné mať na zreteli bezpečnosť a spoľahlivosť energetických sústav z hľadiska výstavby nepredikovateľných zdrojov energie ako aj riziko zvýšeného finančného dopadu pre koncových odberateľov pri aktuálnej koncepcii podpory výroby elektriny z OZE. Ďalej upozorňuje na skutočnosť, že podľa súboru adaptačných opatrení v oblasti vodného hospodárstva je možné predpokladať zvýšenie nákladov koncových odberateľov na vodohospodárske činnosti. Preto bude potrebné v oblasti vodného hospodárstva zamerať sa okrem už uvedených opatrení tiež na opatrenia s cieľom intenzifikácie využitia existujúcej vodárenskej infraštruktúry, napr. znižovania strát vody vo verejných vodovodoch.

***Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky**, sekcia rozvoja vidieka a priamych platieb (list č. 5892/2018, zo dňa 27. 03. 2018)* – má nasledovné pripomienky:

1. Zásadná pripomienka č. 1: Pri vypracovaní Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (ďalej „stratégia adaptácie na zmenu klímy“) zohľadniť aj iné stratégie rezortu životného prostredia, ako aj politiky a stratégie iných rezortov a stratégiu predložiť do ďalšieho procesu až po schválení Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030 (ďalej „environmentálna stratégia“);
2. Zásadná pripomienka č. 2: Z hľadiska lesného hospodárstva prehodnotiť jednotlivé opatrenia stratégie adaptácie na zmenu klímy a upraviť ich s cieľom odstrániť ich vzájomné rozpornosti;

3. Zásadná pripomienka č. 3: V celom texte dokumentu stratégie adaptácie na zmenu klímy (ako aj v správe o hodnotení vrátane tabuľkových príloh 4 až 10 a 16) žiada vypustiť navrhované adaptačné opatrenie „rozrušovanie nepoužívaných lesných ciest“;
4. Zásadná pripomienka č. 4: V celom texte dokumentu stratégie adaptácie na zmenu klímy (ako aj v správe o hodnotení vrátane tabuľkových príloh 8 až 10 a 16) žiada zmeniť navrhované adaptačné opatrenie „kontrola/odstraňovanie inváznych a expandujúcich druhov“ na „kontrola inváznych, expandujúcich a nepôvodných druhov a odstraňovanie inváznych druhov“;
5. Zásadná pripomienka č. 5: V článku Charakteristika adaptácie v oblasti lesníctva kapitoly 4.8 Lesníctvo dokumentu stratégie adaptácie na zmenu klímy odsek „Adaptácia lesov musí vziať do úvahy všetky oblasti manažmentu lesa, vrátane prevádzky rôznych monitorovacích systémov, podpory medzisektorovej spolupráce a zvyšovania povedomia o zmene klímy všetkých zainteresovaných skupín. Chýbajúcim prvkom adaptácie lesov Slovenska sú regionálne resp. oblastné štúdie zraniteľnosti lesa a regionálne adaptačné plány. Tieto nástroje by mali, s ohľadom na regionálne prírodné špecifiká a socioekonomickú situáciu, prenášať koncepčné opatrenia na úroveň manažmentu lesa.“ nahradiť odstavcom „K zabezpečovaniu adaptácii lesov prispeje aj medzisektorová spolupráca a zvyšovanie povedomia o zmene klímy všetkých zainteresovaných skupín“;
6. Zásadná pripomienka č. 6: V kapitole III., podkapitole 4.7 správy o hodnotení výrok „Zdravotný stav lesov Slovenska charakterizovaný mierou defoliácie možno stále považovať za nepriaznivý, pričom je naďalej horší ako celoeurópsky priemer.“ nahradiť výrokom „Zdravotný stav lesov Slovenska je charakterizovaný aj mierou defiolácie.;
7. Zásadná pripomienka č. 7: V kapitole V., podkapitole 1.6 správy o hodnotení výrok „Chýbajúcim prvkom adaptácie lesov Slovenska sú regionálne (oblastné) štúdie zraniteľnosti lesa a regionálne adaptačné plány. Tieto nástroje by mali, s ohľadom na regionálne prírodné špecifiká a socioekonomickú situáciu, prenášať koncepčné opatrenia na úroveň manažmentu lesa.“ nahradiť výrokom „Chýbajúcim prvkom adaptácie lesa sú alternatívne modely hospodárenia v lesoch (ciele, základné rámce a zásady) s ohľadom na potrebu zvyšovania adaptačnej kapacity lesných porastov a podpora ich využívania pri obhospodarovaní lesa.“;
8. Zásadná pripomienka č. 8: Príloha č. 7 - v jednotlivých cieľoch prehodnotiť hodnotenie súčasného stavu;
9. Zásadná pripomienka č. 9: Príloha č. 7, Oblasť sídelné prostredie (v kompetencii príslušných štátnych orgánov) – požaduje zrušiť podporovanie vytvárania regionálnych a lokálnych adaptačných stratégií;
10. Obyčajná pripomienka: Príloha č. 7; Cieľ (adaptačné opatrenie) Ochrana a podpora prirodzenej obnovy prírodných lesov. Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov / Súčasný stav (stav bez realizácie strategického dokumentu/opatrenia: Zmeniť hodnotenie „-2“ na „+“.
11. Vo svojom stanovisku upozorňuje na niektoré preklepy v oboch dokumentoch.

Vyhodnotenie stanovísk k správe o hodnotení § 12 zákona o posudzovaní vplyvov je uvedené v kapitole VI.6. tohto stanoviska.

7. Verejné prerokovanie a jeho závery

Verejné prerokovanie Aktualizovanej stratégie sa uskutočnilo dňa 21. 03. 2018 v konferenčnej miestnosti Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra na adrese Mlynská dolina 3962/1, 817 04 Bratislava, v čase od 13:00 do 16:00 hod.

Verejného prerokovania sa zúčastnili zástupcovia MŽP SR, Slovenskej agentúry životného prostredia (ďalej len „SAŽP“), Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky (ďalej len „ŠOP SR“), spoluriešiteľský kolektív správy o hodnotení strategického dokumentu (ďalej len „správa o hodnotení SD“) a verejnosť. Spolu v počte 51.

Stretnutie otvorila Ing. Gabriela Fischerová, generálka riaditeľka sekcie zmeny klímy a ochrany ovzdušia, MŽP SR, ktorá zároveň priblížila problematiku zmeny klímy a poďakovala všetkým prítomným za záujem podieľať sa na procese spojenom s prijatím aktualizovanej stratégie.

Mgr. Peter Lukáč z odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie, MŽP SR, následne priblížil priebeh posudzovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie podľa zákona.

Strategický dokument predstavil Ing. Jozef Škultéty, CSc., riaditeľ odboru politiky zmeny klímy, MŽP SR, pričom pozornosť venoval predovšetkým štruktúre dokumentu, jeho cieľom, oblastiam a sektorom, a ďalšiemu postupu, ktorý bude nasledovať pri prijímaní aktualizácie strategického dokumentu.

Na záver predstavila Ing. Andrea Saxová zo SAŽP priebeh vypracovávania správy o hodnotení SD. Ing. Saxová vysvetlila priebeh celého procesu, využité metodiky a kritéria hodnotenia vplyvov, hlavné výsledky hodnotenia, ako aj opatrenia na elimináciu negatívnych vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov a návrh monitorovania týchto vplyvov.

Po úvodných prezentáciách mali všetci prítomní možnosť klásť otázky, postrehy a námety. Diskusia prebiehala nasledovne:

Otázka: RNDr. Peter Straka, PhD.: Je aktualizovaná stratégia rezortným alebo prierezovým dokumentom? Vedia sa stotožniť s týmto „umbrella“ dokumentom aj iné rezorty? Ak nie, tak aké budú Vaše ďalšie kroky?

Ing. Jozef Škultéty, CSc. (MŽP SR): Ide o prierezový nadrezortný dokument, bude ho schvaľovať vláda SR, tým pádom aj jednotlivé ministerstvá vyslovia s predmetným dokumentom súhlas (v uznesení vlády SR budú vymenované všetky dotknuté ústredné orgány štátnej správy). Na aktualizovanej stratégii pracovala multirezortná pracovná skupina, v roku 2017 zasadala táto skupina dvakrát. Ku všetkým problematickým oblastiam boli usporiadané v prípade potreby bilaterálne aj multilaterálne stretnutia za účelom dosiahnutia kompromisného textu. Aktualizovaná stratégia nemá za cieľ znemožniť fungovanie už prijatých dokumentov a zákonov, ale vytvoriť rámec, v ktorom bude odsúhlasená potreba adaptácie a postupne túto potrebu premietať do iných rezortných politík. Kompetenčný zákon nám nedá priestor iniciovať legislatívne zmeny v oblastiach ostatných rezortov. Práca na akčnom pláne môže vyústiť do užšej koordinácie politík. Dobrý príklad spolupráce je napríklad s Ministerstvom dopravy a výstavby SR a to pri Koncepcii mestského rozvoja, príprave nového zákona o územnom plánovaní.

Otázka: RNDr. Peter Straka, PhD.: Poukázal na stavebný zákon, a že územné plány by mohli byť jedným zo základných nástrojov adaptácie. V aktualizovanej stratégii je to však nedostatočne spomenuté, ako sa o to dá oprieť pri príprave stavebného zákona?

Ing. Jozef Škultéty, CSc. (MŽP SR): Odbor politiky zmeny klímy sa podieľal na príprave Koncepcie mestského rozvoja, do ktorej sa podarilo zapracovať navrhované požiadavky ohľadom aktualizovanej stratégie. V zmysle toho boli pripravené pripomienky k novelizácii stavebného zákona.

Otázka: RNDr. Božena Šerá, PhD. (Prif UK): Kde sa v aktualizovanej stratégii nachádzajú opatrenia pre krajinu?

Mgr. Angelika Tamásová (MŽP SR): Keďže je aktualizovaná stratégia prierezový dokument, takéto opatrenia sú uvedené takmer pre každú oblasť a sektor. Krajina je však dôležitá z hľadiska adaptácie, preto boli dodatočne v procese SEA dopracované

opatrenia pre voľnú krajinu, ktoré sú uvedené v kapitole prírodné prostredie a biodiverzita, časť všeobecná adaptácia.

Otázka: Mgr. Richard Filčák, MSc., PhD. (SAV): Ktoré adaptačné opatrenia boli vyhodnotené ako opatrenia s negatívnym vplyvom? Aké riziká boli identifikované počas spracovania správy o hodnotení?

Doc. Ing. Ľubica Zaušková, PhD. (SAŽP): Išlo napríklad o tieto negatívne opatrenia: vrstevnicová orba, techniky podrývania, regulácia odvedenia vody z pozemkov, ktorá nespĺňa požiadavky na zadržanie vody v krajine, odstránenie závlah zo zasolených pôd, bezorbové technológie, introdukcia nepôvodných, odolnejších a suchomilných druhov drevín, upravenie rubných dôb rizikových drevín. Pri každom opatrení vysvetlila, prečo je považované za opatrenie s negatívnym vplyvom, poprípade poukázala na to, ktoré opatrenia spôsobia krátkodobý negatívny vplyv, ale z dlhodobého hľadiska môžu byť pozitívne.

Ing. Andrea Saxová (SAŽP): Príliš všeobecné definovanie adaptačných opatrení môžeme vnímať ako isté riziko. Pri týchto opatreniach treba dávať pozor na to, ako sa v budúcnosti implementujú.

Otázka: doc. RNDr. Katarína Pavličková, CSc. (Prif UK): Podotkla, že jej nie je celkom zrozumiteľné, podľa čoho bola stanovená štruktúra dokumentu a rozdelenie do sektorov. Ďalej položila otázku, v čom sa aktualizovaná stratégia z roku 2018 líši od pôvodnej z roku 2014.

Ing. Katarína Paluchová (SAŽP): Čo sa týka oblasti zdravia, poukázala na absenciu kľúčových štúdií, ktoré by vyhodnotili súvislosť medzi zdravotným stavom obyvateľstva a zmenou klímy, ďalej na základe požiadavky Ministerstva zdravotníctva SR poukázala na potrebu budovanie nových systémov (IS pre vody na kúpanie a IS pitná voda), nielen ich aktualizáciu. Zároveň Ministerstvo zdravotníctva SR žiada zapracovať do strategického dokumentu rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc.

Mgr. Angelika Tamásová: Členenie aktualizovanej stratégie bolo určené po dlhej diskusii a na rezortnom princípe, keďže každý rezort sa pozerá na určitú problematiku ako na svoju kompetenciu. Aj z toho dôvodu je v závere aktualizovanej stratégie kapitola s prierezovými opatreniami, ktoré sa nedajú špecifikovať ako kompetencie iba jedného rezortu. Mgr. Angelika Tamásová zároveň informovala, že na medzinárodnej úrovni prebieha štandardizačný proces krokov adaptácie, z ktorého môžu vzniknúť aj konkrétne odporúčania, napríklad aj štruktúry dokumentu.

RNDr. Peter Straka, PhD. (riešiteľ správy o hodnotení SD): Poznamenal, že veľkým rozdielom oproti pôvodnej stratégii je posun k prírode a krajine. Takisto oceňuje, že sa aktualizovaná stratégia viac venuje ekosystémovému prístupu k adaptácii a uznáva dôležitosť krajiny a prírodných procesov pri realizácii adaptačných opatrení. Problematika inváznych druhov je tiež reflektovaná v dokumente, aj keď je otázne, do akej miery budú opatrenia na zabránenie ich šírenia dostačujúce.

Ing. Libor Ulrych, PhD. (ŠOP SR): Pridal sa k názoru, že najdôležitejší rozdiel je v ekosystémovom prístupe a takisto v nadrezortnom charaktere dokumentu. Aktualizovaná stratégia z roku 2018 uznáva dôležitú úlohy prírody, ktorá sa na jednej strane potrebuje sama adaptovať na nové podmienky, a na druhej strane je kľúčovým faktorom adaptácie. Považuje opatrenia voči inváznym druhom za dôležité, čím viac zabránime ich šíreniu, tým lepšie pre budúcnosť biodiverzity.

Ing. Jozef Škultéty, CSc.: Upriamil pozornosť aj na zmeny v energetickom sektore. Aktualizovaná stratégia z roku 2018 bola rozšírená o niekoľko nových oblastí ako energetika, priemysel, poisťovníctvo alebo cestovný ruch. Dôsledky zmeny klímy na tieto oblasti boli vypracované už v stratégii z roku 2014, tento krát boli dopracované aj adaptačné opatrenia.

RNDr. Peter Straka, PhD.: Skonštatoval, že aj akčný plán na implementáciu aktualizovanej stratégie bude veľkým posunom vpred, víta avizovanú prípravu národného akčného plán adaptácie (ďalej NAPA) a odporúča zlepšenie zapojenia samospráv do procesu.

Ing. Jozef Škultéty, CSc.: Zdôraznil, že samosprávy boli aj tento krát zapojené do prípravy aktualizovanej stratégie prostredníctvom Združenia miest a obcí Slovenska a Únie miest Slovenska, a takisto boli všetky samosprávne kraje oslovené aj v procese posudzovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie.

Otázka: Doc. Ing. Ľubica Zaušková, PhD.: Ako sa aktualizovaná stratégia vysporiadala napríklad s Akčným plánom na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody, ktorý bol prijatý nedávno, ako budú akčné plány spolu korešpondovať?

Ing. Jozef Škultéty, CSc.: Predstava je skôr o systéme akčných plánov, ktoré sa budú dopĺňať, akčný plán k aktualizovanej stratégii by mal predstavovať národný akčný plán a z neho by potom mali vychádzať aj ďalšie akčné plány – napríklad aj pre regióny, mikroregióny, alebo iné lokálne či sektorové akčné plány. Akčný plán Sucho samozrejme nadväzuje na stratégiu z roku 2014 aj na návrh aktualizovanej stratégie z roku 2018, pričom odbor politiky zmeny klímy na MŽP SR sa zúčastnil pri jeho tvorbe.

Otázka: Prof. Mgr. Juraj Ladomerský, CSc. (FPV UMB): Chýbajú nám rôzne štúdie a cieľovo orientované výzvy dôležité pre rozvoj napríklad aj adaptačných stratégií, a chýbajú dotácie pre výskumnú spoločnosť.

Ing. Peter Košovský (MŽP SR): Existujú, ale je ich málo. Momentálne sa objavila výzva na stránke Operačného programu – Kvalita životného prostredia s podobným charakterom.

Ing. Jozef Škultéty, CSc.: Uvedomujeme si tento problém, ale nie sme v takej pozícii, aby sme mohli sľúbiť finančné zdroje pre výzvy.

Na záver verejného prerokovania Ing. Jozef Škultéty, CSc. poďakoval zúčastneným za účasť a vznesené pripomienky aj dotazy a návrhy, ktoré budú zohľadnené pri dopracovaní strategického dokumentu.

Z verejného prerokovania bol vyhotovený záznam, ktorý tvorí súčasť spisovej dokumentácie z procesu posudzovania vplyvov na MŽP SR.

Podľa záznamu z verejného prerokovania malo verejné prerokovanie informatívny a skôr formálny charakter bez konfrontačných postojov k návrhu strategického dokumentu.

IV. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

V správe o hodnotení boli hodnotené vplyvy adaptačných opatrení podľa navrhovanej Aktualizovanej stratégie. Aktualizovaná stratégia sa snaží v čo najširšom rozsahu oblastí a sektorov prepojiť scenáre a možné dôsledky zmeny klímy s návrhmi vhodných adaptačných opatrení. Vplyvy strategického dokumentu sú ďalej opísané v sumárnom hodnotení podľa jednotlivých navrhovaných adaptačných opatrení v rámci oblastí a sektorov pre realizačný variant. Adaptačné opatrenia na zmenu klímy je potrebné uplatňovať komplexne so zohľadnením ich kumulatívneho a synergického účinku, čím sa zvyšuje ich účinnosť.

Vodný režim v krajine a vodné hospodárstvo

Spomalenie odtoku vody z povodia: Celkovo je vplyvy adaptačných opatrení pre oblasť možné hodnotiť ako významne pozitívne, bez negatívnych vplyvov, pôsobiace lokálne, ale v prípade celoplošného uplatňovania kumulatívne aj regionálneho až nadregionálneho významu, trvalého charakteru okrem opatrenia pre využívanie územia v lokalitách ohrozených eróziou a vznikom povodní. Riziká existujú pre prípad opatrení v urbanizovanom prostredí (obmedzovanie vytvárania nepriepustných plôch, budovanie

vsakovacích a záchytných zariadení dažďových vôd) z hľadiska stavebno-technických dopadov s prihliadnutím na aktuálne vodné pomery.

Zmenšenie maximálneho prietoku povodne: Celkovo je z hľadiska komplexu životného prostredia možné hodnotiť vplyv adaptačného opatrenia, pri uvažovaní krajného prípadu vybudovania novej vodnej stavy – bariéry na toku (napr. vodnej nádrže resp. vodného diela bez rybovodu), ako priamy a významne negatívny z dôvodu prerušenia laterálnej a pozdĺžnej kontinuity toku. Vplyv je viac ako len lokálneho charakteru a má dlhodobý účinok. Riziká sú z oblasti bezpečnosti protipovodňových stavieb a stavieb na tokoch. Protiváhou k tomu sú významné negatívne vplyvy nulového variantu (vo vzťahu k ochrane pred povodňami) a potenciálne pozitívne prínosy pre niektoré aspekty životného prostredia v prípade realizácie adaptačného opatrenia.

V prípade ostatných technických opatrení - údržba, oprava a rekonštrukcie vodných stavieb a poldrov nie sú celkové vplyvy na životné prostredie také citeľné.

Hodnotenie rizika: Celkovo je vplyv adaptačných opatrení z oblasti Hodnotenia rizika na životné prostredie možné hodnotiť teda ako nepriamo významne pozitívny, s regionálnym až nadregionálnym dosahom, so strednodobým časovým vplyvom (vzhľadom na intervaly prehodnocovania). Nie sú známe riziká uplatňovania týchto adaptačných opatrení pre životné prostredie. Nulový variant je nevýhodný, s potenciálne negatívnym účinkom na životné prostredie.

Hospodárenie s vodou: Pri globálnom hodnotení vplyvu tohto súboru adaptačných opatrení na životné prostredie je možné konštatovať, že opatrenia majú priamy pozitívny vplyv (najmä na vodné pomery a biodiverzitu) a potenciálne nepriamy negatívny vplyv na využívanie vody na rôzne hospodárske účely. V prípade celoplošného uplatnenia (územie Slovenskej republiky) by adaptačné opatrenia boli regionálneho až nadregionálneho dosahu. Predpokladá sa strednodobé časové pôsobenie vplyvu s ohľadom na periodické prehodnocovanie podkladov v súvislosti s prehlbovaním poznatkov o zmene klímy a jej dôsledkoch. Nie sú známe riziká navrhnutých adaptačných opatrení pre životné prostredie. Nulový variant má negatívne vplyvy na životné prostredie. Nečinnosťou by sa dôsledky zmien v úhrne zrážok a z toho plynúcich negatívnych dôsledkov v podobe sucha len prehlbovali.

Všeobecné: Globálny vplyv navrhnutého adaptačného opatrenia je celkovo možné hodnotiť ako nepriamo pozitívny, bez priameho vplyvu na životné prostredie, regionálneho až nadregionálneho dosahu, strednodobého časového pôsobenia s ohľadom na pravidelné prehodnocovanie. Riziká pre životné prostredie je možné vylúčiť. Spresňovanie poznatkov je nevyhnutné, preto nulový variant hodnotíme ako nevýhodný pre životné prostredie.

Horninové prostredie a geológia

Opatrenia smerujúce k riešeniu dôsledkov zmeny klímy - Ohrozenie zdrojov pitnej vody: Celkove je možné vplyvy adaptačných opatrení na elimináciu ohrozenia zdrojov pitnej vody hodnotiť ako pozitívne na viaceré zložky životného prostredia (voda, pôda, vodné hospodárstvo, lesné hospodárstvo, biodiverzita, krajina). Pozitívny, ojedinele významne pozitívny vplyv je na povrchovú a podzemnú vodu, najmä z hľadiska ich kvality. Jedná sa väčšinou o nepriamy, dlhodobý, regionálny vplyv, menej často priamy, dlhodobý lokálny vplyv. Dočasným negatívnym vplyvom je realizácia niektorých opatrení, ktorá predstavuje umelý zásah (napr. sanácia), ktorý môže mať lokálne dočasný vplyv na biodiverzitu. Rizikom sa javí prehodnotenie opodstatnenosti odvodňovacích zariadení v chránených vodohospodárskych oblastiach.

Opatrenia smerujúce k riešeniu dôsledkov zmeny klímy – Zmena georeliéfu (tvaru) krajiny: Celkove je možné vplyvy adaptačných opatrení na elimináciu zmien tvaru krajiny hodnotiť ako pozitívne na viaceré zložky životného prostredia (voda, pôda, vodné hospodárstvo, lesné hospodárstvo, biodiverzita, krajina). Pozitívny alebo

významne pozitívny vplyv je na povrchovú a podzemnú vodu. Jedná sa väčšinou o priamy, dlhodobý, lokálny alebo regionálny vplyv, menej často nepriamy, dlhodobý regionálny vplyv. Dočasným negatívnym vplyvom je realizácia niektorých opatrení, ktorá predstavuje umelý zásah (napr. sanácia zosuvov, stabilizácia území náchylných na zosúvanie), ktorý môže mať lokálne dočasný vplyv na biodiverzitu. Ďalším je tiež záber pôdy v inundačných územiach. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia smerujúce k riešeniu dôsledkov zmeny klímy – Zmena využitia krajiny: Celkove je možné vplyvy adaptačných opatrení na elimináciu zmien využitia krajiny hodnotiť ako pozitívne na viaceré zložky životného prostredia (voda, pôda, vodné hospodárstvo, lesné hospodárstvo, biodiverzita, krajina). Väčšinou pozitívny ojedinele významne pozitívny vplyv je na povrchovú a podzemnú vodu. Jedná sa väčšinou o nepriamy, dlhodobý, lokálny alebo regionálny vplyv, ojedinele priamy, dlhodobý lokálny vplyv. Riziká nie sú identifikované.

Kvalita ovzdušia

Opatrenia smerujúce k riešeniu dôsledkov zmeny klímy v oblasti horninového prostredia a geológie: Celkovo je vplyv adaptačných opatrení pre oblasť Horninové prostredie a geológia na kvalitu ovzdušia možné hodnotiť ako pozitívny, priamy, bez negatívnych vplyvov pôsobiaci regionálne až nadregionálne a z časového hľadiska dlhodobé. Negatívne môže byť kvalita ovzdušia ovplyvnená počas poveternostných dní na haldách a odkaliskách ako aj eróznych plochách, čo je však vplyv totožný s nulovým variantom. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia smerujúce k riešeniu dôsledkov zmeny klímy v oblasti pôdneho prostredia: Celkove je vplyv adaptačných opatrení pre oblasť Pôdneho prostredia na kvalitu ovzdušia možné hodnotiť ako pozitívny, málo významný až významný, priamy, pôsobiaci lokálne a z časového hľadiska krátkodobý. Riziká sú identifikované v rámci opatrení navrhovaných opatrení na zlepšenie štruktúry pôdy, organických poľnohospodárskych systémov a aplikácie organických hornín.

Opatrenia smerujúce k riešeniu dôsledkov zmeny klímy v oblasti prírodného prostredia a biodiverzity: Celkove je vplyv adaptačných opatrení pre oblasť Prírodné prostredie a biodiverzita na kvalitu ovzdušia možné hodnotiť ako pozitívny, nepriamy, pôsobiaci regionálne až nadregionálne a z časového hľadiska dlhodobý. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia smerujúce k riešeniu dôsledkov zmeny klímy v oblasti Vodný režim v krajine a vodné hospodárstvo: Celkove je vplyv adaptačných opatrení pre oblasť Vodný režim v krajine a vodné hospodárstvo na kvalitu ovzdušia možné hodnotiť ako pozitívny, málo významný, priamy, pôsobiaci lokálne a z časového hľadiska strednodobý až dlhodobý. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia smerujúce k riešeniu dôsledkov zmeny klímy v oblasti Sídelné prostredie: Celkove je vplyv adaptačných opatrení pre oblasť Sídelné prostredie na kvalitu ovzdušia možné hodnotiť ako pozitívny, málo významný až významný, nepriamy, pôsobiaci lokálne a z časového hľadiska strednodobý až dlhodobý. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia smerujúce k riešeniu dôsledkov zmeny klímy v oblasti Lesníctvo: Celkove je vplyv adaptačných opatrení pre oblasť Lesníctvo na kvalitu ovzdušia možné hodnotiť ako pozitívny, málo významný až významný, nepriamy, pôsobiaci lokálne a z časového hľadiska strednodobý až dlhodobý. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia smerujúce k riešeniu dôsledkov zmeny klímy v oblasti Doprava: Celkove je vplyv adaptačných opatrení pre oblasť Doprava možné hodnotiť ako pozitívny, málo významný až významný, nepriamy, pôsobiaci lokálne a z časového hľadiska strednodobý až dlhodobý. Adaptačné opatrenia pre železničnú dopravu ako aj leteckú dopravu môžu predstavovať mierne zhoršenie kvality ovzdušia. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia smerujúce k riešeniu dôsledkov zmeny klímy v oblasti Energetika, priemysel a niektoré ďalšie oblasti podnikania: Celkove je vplyv adaptačných opatrení pre oblasť Energetika, priemysel a niektoré ďalšie oblasti podnikania na kvalitu ovzdušia možné hodnotiť ako pozitívny, významný, nepriamy, pôsobiaci lokálne až regionálne a z časového hľadiska krátkodobý, strednodobý až dlhodobý. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia smerujúce k riešeniu dôsledkov zmeny klímy v oblasti Rekreácia a cestovný ruch: Celkove je vplyv adaptačných opatrení pre oblasť Rekreácia a cestovný ruch na kvalitu ovzdušia možné hodnotiť ako pozitívny, významný, nepriamy, pôsobiaci lokálne až regionálne a z časového hľadiska krátkodobý, strednodobý až dlhodobý. Riziká nie sú identifikované.

Pôda a poľnohospodárstvo

Všeobecné opatrenia: Ide o pozitívne až významne pozitívne adaptačné opatrenia s krátkodobým až dlhodobým vplyvom nielen na lokálnej, ale aj na regionálnej úrovni. Opatrenia sú koncepčne významné nielen vo vzťahu k pôde, ale aj k využívaniu celej poľnohospodárskej krajiny. Zabezpečujú jej diverzitu a celkovú priestorovú ekologickú stabilitu. Významné riziká nie sú identifikované.

Zachovanie a zvýšenie množstva organického uhlíka v pôde: Celkovo je vplyv možné hodnotiť ako pozitívny, významný, v lokálnom až regionálnom meradle, priamy ako aj nepriamy. Významne pozitívnym adaptačným opatrením je organické (ekologické) poľnohospodárstvo. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia na elimináciu erózie pôdy: Je to komplex pozitívnych opatrení s kumulatívnym a synergickým účinkom. V tejto skupine opatrení ide o pozitívne až významne pozitívne opatrenia na lokálnej až regionálnej úrovni s krátkodobým, ale aj dlhodobým vplyvom. Významné riziká nie sú identifikované.

Zabezpečenie a zachovanie priaznivého vlhkostného stavu pôdy: V tejto skupine opatrení sú to významne pozitívne opatrenia na lokálnej úrovni s krátkodobým až dlhodobým dopadom. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia proti zasoľovaniu pôdy: V tejto skupine opatrení ide o pozitívne opatrenia na lokálnej úrovni s krátkodobým vplyvom. Riziká nie sú identifikované.

Navrhované adaptačné opatrenia pri nedodržaní určitých podmienok realizácie môžu mať okrem pozitívneho účinku tiež negatívny:

- Opatrenia, ktoré pri nedodržaní určitých podmienok realizácie (napr. svahovitý terén, sklon svahu, typ reliéfu,) môžu mať dočasne negatívny vplyv na pôdu - iniciujú erózne procesy:
  - využívanie opatrení na zlepšenie štruktúry pôdy (podrývaním),
  - využívanie pôdoochranných technológií (vrstevnicová orba);
- Opatrenia, ktoré môžu mať dočasne negatívny vplyv na pôdu- spôsobujú zaburinenie pôdy, ktorá následne odčerpáva živiny, vodu a pôsobí konkurenčne:
  - pôdoochranné minimalizačné technológie (bezorbová technika, redukované a minimálne obrábanie);
- Opatrenia, ktoré môžu mať trvalý negatívny vplyv na pôdu- vysušovanie pozemkov, resp. krajiny:
  - opatrenia krajinného inžinierstva (regulácia odvedenia vody z pozemkov;
- Opatrenia, ktoré môžu mať trvalý negatívny vplyv na pôdu – zasolenie pôdy:
  - preventívne opatrenia proti zasoľovaniu pôdy (zmena zdroja závlahovej vody, zmena intenzity zavlažovania, odstránenie závlah, zmena vodného režimu nezavlažovaných pôd.

Ochrana rastlín a odrodové skúšobníctvo: V tejto skupine opatrení ide o pozitívne až významne pozitívne opatrenia prevažne na regionálnej úrovni s dlhodobým vplyvom. Riziká nie sú identifikované.

Závlahy: V tejto skupine opatrení ide o pozitívne až významne pozitívne opatrenia na lokálnej úrovni so strednodobým až dlhodobým vplyvom. Riziká nie sú identifikované.

Živočíšna výroba: V tejto skupine opatrení ide o pozitívne až významne pozitívne opatrenia na lokálnej až regionálnej úrovni s krátkodobým až dlhodobým vplyvom. K veľmi významným adaptačným opatreniam patria opatrenia zamerané na rozpracovanie metód ochladzovania zvierat, návrhy ustajňovacích objektov eliminujúce extrémy počasia, rozpracovanie postupov záchrany a manipulácie so zvieratami pri záplavách a požiaroch, ako aj zadefinovanie zdravotných opatrení v súvislosti s aridizáciou prostredia a nástupom nových patogénov. Riziká nie sú identifikované

Chov včiel a ochrana opeľovačov: V tejto skupine opatrení ide o pozitívne opatrenia na lokálnej úrovni s krátkodobým až dlhodobým vplyvom. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na pôdu – horninové prostredie a geológia: Z hľadiska ochrany pôdy sú významné až veľmi významné nasledovné opatrenia na lokálnej až regionálnej úrovni s dlhodobým vplyvom:

- územia potenciálne náchylné na svahové pohyby stabilizovať – upraviť tvar svahu, vodný režim (povrchové a hĺbkové odvodnenie zosuvného územia) a zabezpečiť náročné technické stabilizačné opatrenia a vegetačné spevnenia,
- vyhodnotiť rizikovosť územia na uvedené javy (polomy, požiare) a analyzovať územie z pohľadu zasiahnutia extrémnou eróziou aj eróziou environmentálnej záťaže aj potenciálne), ktorá by mohla ohroziť kvalitu geologického prostredia (v prípade požiarov, polomov),
- zmenu vegetačného krytu vyvolanú zmenou klímy usmerňovať tak, aby sa obmedzil rozvoj erózie a dezertifikácie územia.

Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na pôdu – prírodné prostredie a biodiverzita: Adaptačné opatrenia v rámci oblasti prírodné prostredie a biodiverzita predstavujú komplex pozitívnych až významne pozitívnych opatrení s kumulatívnym a synergickým účinkom a najmä s dlhodobým vplyvom na regionálnej úrovni na pôdu. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na pôdu – vodný režim v krajine a vodné hospodárstvo: Opatrenia zamerané na kompenzáciu sucha sú významne pozitívne aj vo vzťahu k ochrane pôdy na lokálnej, ale aj regionálnej úrovni. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na pôdu – lesníctvo: Implementácia opatrení sa spája s pozitívnymi až významne pozitívnymi vplyvy s kumulatívnym a synergickým účinkom, najmä s dlhodobým vplyvom na regionálnej úrovni na pôdu, ktorá je súčasťou lesných ekosystémov. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na pôdu – sídelné prostredie: Adaptačné opatrenia uvedené v rámci sídelného prostredia s vplyvom na krajinu mimo zastavané územie sú pozitívne až významne pozitívne na lokálnej až regionálnej úrovni. Riziká nie sú identifikované.

Lesníctvo

Z hľadiska adaptácie na zmenu klímy ide komplex adaptačných opatrení so synergickým účinkom, s pozitívnym až významne pozitívnym vplyvom na lokálnej až regionálnej úrovni s prevažne s dlhodobým vplyvom. Kľúčovým nástrojom adaptácie lesov na zmenu klímy je postupná zmena drevinového zloženia, ktorá vhodne reaguje na meniace sa klimatické podmienky. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na lesníctvo – horninové prostredie a geológia: Ide o významne pozitívne opatrenia s dlhodobým vplyvom na hydrické funkcie lesov v ochranných pásmach vodárenských zdrojov. Identifikované sú tiež pozitívne až významne pozitívne opatrenia s dlhodobým vplyvom, ktoré na báze ekosystémového prístupu chránia lesný ekosystém (vrátane pôdy) pred narušením zosuvmi, vetrovými kalamitami, požiarmi a eróziou.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na lesníctvo – prírodné prostredie a biodiverzita: Adaptačné opatrenia v rámci oblasti prírodné prostredie a biodiverzita predstavujú komplex pozitívnych až významne pozitívnych opatrení s kumulatívnym a synergickým účinkom a najmä s dlhodobým vplyvom na regionálnej úrovni. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na lesníctvo – vodný režim v krajine a vodné hospodárstvo: Zabezpečenie vhodného spôsobu využívania územia tam, kde hrozí zvýšené riziko erózie a vzniku povodní, uplatňovať správne poľnohospodárske postupy – obrábanie pôdy, osevné postupy, na exponovaných lokalitách zabezpečiť trvalý vegetačný kryt, budovanie zasakovacích lesných pásov a iných prvkov zelenej infraštruktúry sa považuje za významne pozitívne opatrenie s dopadom aj na oblasť lesníctva tak v lokálnom ako aj regionálnom až nadregionálnom meradle. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na lesníctvo – sídelné prostredie: Ide o skupinu pozitívnych až významne pozitívnych opatrení s dlhodobým vplyvom. Riziká nie sú identifikované.

Prírodné prostredie a biodiverzita

Celkové hodnotenie očakávaných vplyvov Aktualizovanej stratégie na prírodné a krajinné prostredie vychádza najmä z predpokladu, že prioritným cieľom strategického dokumentu je zvýšiť adaptačnú schopnosť a kapacitu krajiny (a prírodného prostredia) vrátane urbanizovaných komplexov na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Je to primárne poslanie stratégie a vyšší verejný záujem vzhľadom na ohrozenosť zdravia obyvateľstva a poškodenie, resp. znefunkčnenie sociálnej infraštruktúry na Slovensku.

Berúc do úvahy tento prioritný cieľ je potrebné však stále brať do úvahy, že pri dosahovaní tohto cieľa vo verejnom záujme by sa nemalo privodiť také poškodenie ostatných prvkov krajiny a/alebo strata biodiverzity (chránených alebo aj voľne žijúcich objektov ochrany prírody), že by cieľ adaptácie bol spochybnený synergickým negatívnym dôsledkom na prírodné prostredie. Vo všeobecnosti sa však predpokladá, že k tomu nesmie dôjsť a nedôjde a nato sú pripravené systémy, procesy, postupy a mechanizmy, ktoré súvisia najmä s posudzovaním vplyvov projektov a vypracovaním primeraného posúdenia projektov. Preto sa vo všeobecnosti predpokladá, že aktualizovaná stratégia nebude mať inverzný negatívny dopad na ostatné zložky životného prostredia pri jej implementácii formou realizácie adaptačných opatrení navrhnutých v následne pripravenom akčnom pláne.

Okrem uvedeného je potrebné ešte rozlíšiť také opatrenia, ktoré nie sú opatreniami zameranými na adaptáciu krajiny na zmenu klímy, ale predstavujú v prvom rade opatrenia profesionálnej ochrany prírody zamerané na dosiahnutie cieľov a záväzkov štátnej ochrany prírody tiež ako verejný záujem a podľa platnej legislatívy. O to viac sa musia jednotlivé adaptačné opatrenia následne zosúladiť s cieľmi ochrany prírody a to vo forme prístupu, realizácie a monitorovania synergického a koherentného efektu adaptácie s cieľmi ochrany prírody (ekosozológie). To sa týka jednak objektov a cieľov v chránených územiach vrátane medzinárodných záväzkov (napr. NATURA 2000), ale osobitne aj v tzv. voľnej krajine, teda v oblastiach mimo chránených území, kde sa predpokladá realizácia dominantných adaptačných opatrení. Tu o to viac je potrebné

dohliadať na zosúladenie synergie pozitívnych vplyvov realizovaných opatrení. Riziká nie sú identifikované.

Z hľadiska prírodného prostredia a biodiverzity je veľmi dôležité identifikovať vplyvy na chránené územia (kapitola V. tohto stanoviska).

Zdravie obyvateľstva

Navrhované opatrenia majú pozitívny vplyv na zníženie rizík na zdravie obyvateľov následkom zmeny klímy, jedná sa väčšinou o regionálno-národné opatrenia s priamymi vplyvmi na zdravie s dlhodobými účinkami. Riziká nie sú identifikované.

Vyhodnotenie kumulatívnych a synergických vplyvov, po zohľadnení všetkých skutočností, poukazuje na skutočnosť, že zmena klímy môže ovplyvniť zdravie priamo v súvislosti s nárastom horúčav, ale aj chladu, alebo nepriamo cez zmeny správania sa ľudí (pobyt vo vonkajšom prostredí, rozšírením nákaz spôsobených potravou, vodou alebo inými vektormi). Zdravie priamo či nepriamo ovplyvňuje celý rad determinantov v rôznych oblastiach. Realizácia opatrení aktualizovanej stratégie nevyvolá negatívne kumulatívne vplyvy v oblasti zdravia v spojení s ostatnými opatreniami, naopak je možné očakávať, že adaptačné opatrenia realizované v iných oblastiach (nezdravotných) môžu mať pozitívny kumulatívny a synergický efekt aj na verejné zdravie obyvateľov Slovenskej republiky.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na zdravie obyvateľov – horninové prostredie a geológia: Prijatím predmetných adaptačných opatrení v oblasti horninového prostredia a geológie sa jedná väčšinou o dlhodobé, regionálno/nadregionálne účinky, prevažne s nepriamymi, ale pozitívnymi dopadmi na ľudské zdravie. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na zdravie obyvateľov – prírodné prostredie a biodiverzita: Prijatím adaptačných opatrení v oblasti prírodného prostredia a biodiverzity sa jedná o dlhodobé, regionálno/nadregionálne účinky, prevažne s nepriamymi, ale pozitívnymi dopadmi na ľudské zdravie. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na zdravie obyvateľov – vodný režim a vodné hospodárstvo: Prijatím predmetných adaptačných opatrení v oblasti vodného režimu a vodného hospodárstva sa jedná o dlhodobé, regionálno/nadregionálne účinky, prevažne s nepriamymi, ale pozitívnymi dopadmi na ľudské zdravie. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na zdravie obyvateľov – sídelné prostredie: Prijatím predmetných adaptačných opatrení v oblasti sídelného prostredia ide o dlhodobé, regionálno/nadregionálne účinky, s priamymi aj nepriamymi, jednoznačne však pozitívnymi dopadmi na ľudské zdravie. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na zdravie obyvateľov – poľnohospodárstvo: Prijatím predmetných adaptačných opatrení v oblasti poľnohospodárstva ide o dlhodobé, regionálno/nadregionálne účinky, prevažne s nepriamymi, ale pozitívnymi dopadmi na ľudské zdravie. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na zdravie obyvateľov - lesníctvo: Prijatím predmetných adaptačných opatrení v oblasti poľnohospodárstva ide o dlhodobé, regionálno/nadregionálne účinky, prevažne s nepriamymi, ale pozitívnymi dopadmi na ľudské zdravie. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na zdravie obyvateľov - doprava: Prijatím predmetných adaptačných opatrení v oblasti dopravy ide o dlhodobé, regionálno/nadregionálne účinky, prevažne s nepriamymi, ale pozitívnymi dopadmi na ľudské zdravie. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na zdravie obyvateľov - energetika, priemysel a niektoré ďalšie oblasti podnikania: Prijatím predmetných adaptačných opatrení v oblasti energetiky, priemyslu a niektorých ďalších oblastí podnikania ide

o dlhodobé, regionálno/nadregionálne účinky, s nepriamymi, ale pozitívnymi dopadmi na ľudské zdravie. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na zdravie obyvateľov – rekreácia a cestovný ruch: Prijatím predmetných adaptačných opatrení v oblasti rekreácie a cestovného ruchu ide o dlhodobé, regionálno/nadregionálne účinky, prevažne s priamymi a pozitívnymi dopadmi na ľudské zdravie. Riziká nie sú identifikované.

Sídelné prostredie

Adaptačné opatrenia spracované v Aktualizovanej stratégií sa prevažne zameriavajú na opatrenia týkajúce sa udržania vody v mestskom prostredí, revitalizácia a úprava brehových porastov v mestách, zlepšenie, revitalizácia zelene a zvyšovanie jej plôch. Adaptačné opatrenia sa dotknú zdravia obyvateľov, prírodného prostredia, vodného hospodárenia, kvality ovzdušia a pod.

Opatrenia majú pozitívny dopady na jednotlivé oblasti, ktorých sa dotýkajú. Významné negatívne dopady a riziká neboli identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na sídelné prostredie – horninové prostredie a geológia: Prijatím predmetných adaptačných opatrení v oblasti horninového prostredia a geológie sa jedná väčšinou o dlhodobé, regionálno/nadregionálne účinky, prevažne s priamymi, ale pozitívnymi dopadmi. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na sídelné prostredie – prírodné prostredie a biodiverzita: Prijatím adaptačných opatrení v oblasti prírodného prostredia a biodiverzity sa jedná o dlhodobé, prevažne lokálne účinky, prevažne s priamymi, ale pozitívnymi dopadmi. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na sídelné prostredie – vodný režim a vodné hospodárstvo: Prijatím predmetných adaptačných opatrení v oblasti vodného režimu a vodného hospodárstva sa jedná o dlhodobé, lokálne účinky, prevažne s priamymi, ale pozitívnymi dopadmi. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na sídelné prostredie - lesníctvo: Prijatím predmetných adaptačných opatrení v oblasti lesníctva sa jedná o dlhodobé, lokálne účinky, s priamymi pozitívnymi. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na sídelné prostredie – doprava: Prijatím predmetných adaptačných opatrení v oblasti dopravy sa jedná o dlhodobé, lokálne až regionálne účinky, s priamymi, ale pozitívnymi dopadmi. Významné riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na sídelné prostredie - energetika, priemysel a niektoré ďalšie oblasti podnikania: Prijatím predmetných adaptačných opatrení v oblasti energetiky, priemyslu a niektorých ďalších oblastí podnikania sa jedná o dlhodobé, lokálne až regionálno/nadregionálne účinky, s nepriamymi, ale pozitívnymi dopadmi. Riziká nie sú identifikované.

Opatrenia v iných oblastiach s dopadom na sídelné prostredie – rekreácia a cestovný ruch: Prijatím predmetného adaptačného opatrenia v oblasti rekreácie a cestovného ruchu sa jedná o nevýznamné vplyvy. Riziká nie sú identifikované.

Doprava

Cestná doprava – Extrémne prejavy počasia – búrky, záplavy: Navrhované adaptačné opatrenia majú pozitívny vplyv z hľadiska hodnotenia zmeny klímy. Napriek krátkodobému negatívnemu charakteru (budovanie cestnej infraštruktúry), z dlhodobého hľadiska je to pozitívny vplyv.

Cestná doprava – Zhoršené prejavy počasia – dážď, sneh, poľadovica, hmla: Adaptačné opatrenia sú technického typu a týkajú sa modernizácie cestnej infraštruktúry. Z krátkodobého hľadiska budú negatívne vplývať na životné prostredie a jeho zložky, ale nebudú mať žiadny významný negatívny vplyv na zmenu klímy.

Cestná doprava – Zhoršené zimné podmienky – časté sneženie, vietor, dlhé trvanie zimy: Adaptačné opatrenie „Optimalizácia projektov a stratégie údržby s dopadom na kvalitu“ je manažérskeho charakteru a má pozitívny vplyv a prispieva k zvýšeniu adaptívnej schopnosti antropogénnych systémov ako z krátkodobého, tak aj z dlhodobého hľadiska. Adaptačné opatrenie „Optimalizácia výberu stavebných materiálov a údržbových zákrokov z hľadiska TUR“ je technického typu. Má pozitívny vplyv a prispieva k zvýšeniu adaptívnej schopnosti antropogénnych systémov ako z krátkodobého, tak aj z dlhodobého hľadiska.

Cestná doprava – Svahové zosuvy: Adaptačné opatrenie „Zabezpečenie stability svahov zárezov, eliminácia zosuvnej činnosti a potenciálneho ohrozenia premávky“ je manažérskeho charakteru a bude mať pozitívny vplyv nielen z krátkodobého, ale aj z dlhodobého hľadiska.

Opatrenie „Zlepšovanie ekologickej priestupnosti dopravnej infraštruktúry pre živočíchy a zabezpečenie migračných koridorov“ bude mať pozitívny vplyv krátkodobého až dlhodobého účinku.

Železničná doprava – Extrémne prejavy počasia – búrky, záplavy: Navrhované adaptačné opatrenie je technického charakteru a z pohľadu zmeny klímy a z dlhodobého hľadiska má pozitívny trend. Z krátkodobého a strednodobého je jeho dopad z hľadiska bioty negatívny, z hľadiska plynulosti a bezpečnosti premávky je pozitívny.

Vodná doprava – Extrémne prejavy počasia – búrky, záplavy, suchá: Navrhované adaptačné opatrenia sú technického charakteru a z krátkodobého, strednodobého a dlhodobého hľadiska budú mať pozitívny charakter. V navrhovaných opatreniach nie sú zakomponované opatrenia v prípade hydrologického sucha, čo je jeden z dôležitých dôsledkov zmeny klímy.

Vodná doprava – Zhoršené zimné podmienky – časté sneženie, vietor, dlhé trvanie zimy: Navrhované adaptačné opatrenie je manažérskeho charakteru a má pozitívny vplyv z krátkodobého, strednodobého a aj dlhodobého hľadiska.

Letecká doprava – Extrémne prejavy počasia – búrky, záplavy: Navrhované adaptačné opatrenie bude mať z krátkodobého, strednodobého a dlhodobého hľadiska pozitívny vplyv.

Letecká doprava – Zhoršené prejavy počasia – dážď, sneh, poľadovica, hmla: Navrhované opatrenia nebudú mať vplyv na zmenu klímy. Ide o opatrenie manažérskeho charakteru.

Všeobecné opatrenia: Navrhované adaptačné opatrenie bude mať pozitívny vplyv z krátkodobého, strednodobého aj z dlhodobého hľadiska.

Riziká nie sú identifikované.

Implementácia adaptačných opatrení v iných oblastiach (napr. horninové prostredie) môže mať pozitívne dopady na dopravu a s dlhodobými, nepriamymi, prevažne lokálnymi dopadmi.

Energetika, priemysel a niektoré ďalšie oblasti podnikania

Ide o skupinu priamych, pozitívnych až významne pozitívnych opatrení so strednodobým až dlhodobým vplyvom lokálneho až regionálneho charakteru. Riziká nie sú identifikované.

Implementácia adaptačných opatrení v iných oblastiach (napr. horninové prostredie, lesníctvo, poľnohospodárstvo) môže mať pozitívne dopady na energetiku, priemysel a niektoré oblasti podnikania s dlhodobými, nepriamymi, lokálnymi, v niektorých prípadoch regionálno/nadregionálnymi dopadmi.

Rekreácia a cestovný ruch

V prípade úspešnej implementácie adaptačných opatrení uvedených v Aktualizovanej stratégii možno očakávať priaznivé pôsobenie na vývoj cestovného ruchu. Ako pozitívne dopady adaptačnej stratégie možno očakávať:

- vývoj cestovného ruchu vo väčšej kontinuite doterajšieho vývoja bez výrazne limitujúcich dopadov zmeny klímy,
- predchádzanie ekonomickým stratám osobitne v turizme založenom na zimných športoch, ktoré by spôsobila zmena klímy bez potrebnej reakcie na ňu,
- úsporu veľmi vysokých nákladov (event. ich časti), ktoré by boli spojené so „štrukturálnymi“ zmenami cestovného ruchu v dôsledku zmeny klímy,
- úsporu prevádzkových nákladov (napr. zmeny energetických zdrojov), ktorej protiváhou však bude rast iných nákladov (spotreba vody, zasnežovacie systémy, klimatizácia,...),
- postupné zlepšovanie vzťahu prevádzkovateľov zariadení cestovného ruchu k životnému prostrediu,
- posilnenie cestovného ruchu realizovaného pri vodných plochách v dôsledku lepšieho využitia letnej sezóny.

Významné riziká nie sú identifikované.

Implementácia adaptačných opatrení v iných oblastiach (napr. lesníctvo, prírodné prostredie a biodiverzita, sídelné prostredie) bude mať pozitívne dopady na rekreáciu a cestovný ruch s dlhodobými, nepriamymi, regionálno/nadregionálnymi dopadmi.

V. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU ALEBO SÚVISLÚ EURÓPSKU SÚSTAVU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000)

Aktualizovaná stratégia je dokument všeobecného charakteru, ktorý bolo z hľadiska vplyvov na územia Natura 2000 možno vyhodnotiť len čiastočne. Stratégia obsahuje niektoré opatrenia, pri ktorých napĺňaní sú pravdepodobné vplyvy na územia sústavy Natura 2000 vrátane významných. Tieto vplyvy sú však závislé na územnom priemete, prípadne technickom resp. technologickom riešení čo však nie je predmetom stratégie.

Pozitívne vplyvy strategického dokumentu predmet ochrany území sústavy NATURA 2000 ako aj na priaznivý stav ochrany sú nasledovné:

- zvýšenie adaptívnej kapacity území chránených v sieti NATURA 2000 a zlepšenie ekosystémových funkcií týchto území na zmiernenie dopadov zmeny klímy na predmety ochrany území NATURA 2000;
- postupná eliminácia a znižovanie miery zraniteľnosti týchto jednotlivých chránených území NATURA 2000 a ich citlivosti na dopady zmeny klímy;
- udržanie priaznivého stavu ochrany predmetov ochrany pre ktoré boli jednotlivé územia NATURA 2000 vyhlasované na základe ich vedeckého poznania, zdôvodnenia potrieb a manažmentových opatrení ochrany;
- pre pripravované územia na zaradenie do siete NATURA 2000 v rámci etapizácie budovania koherentnej siete NATURA 2000 na Slovensku, na ktoré sa hladí v rámci ich prípravy na vyhlásenie ako keby boli už zaradené do siete NATURA 2000, lepší východiskový stav, ktorý umožní zabrániť zhoršeniu aktuálneho stavu ochrany daného územia a dosiahnutia cieľového stavu ochrany a požadovaného stavu predmetu ochrany (stavu chránených biotopov, druhov rastlín a živočíchov);
- zvýšenie celkovej starostlivosti o územia NATURA 2000 posilnením odbornej a vedeckej kapacity správcov území (zložiek ŠOP SR) a vyššej zainteresovanosti nezávislých univerzitných a akademických odborných pracovísk a erudovaných zložiek tretieho sektora;
- zjednotenie sektorových požiadaviek najmä z hľadiska kompetencií a záujmov lesného hospodárstva a poľovníctva s cieľmi ochrany a zabezpečenia celoplošného priaznivého stavu ochrany v sieti NATURA 2000;

- zlepšenie vzťahu správcov území NATURA 2000 s vlastníkmi a hospodármi na týchto územiach a spoločnom dosahovaní cieľov Aktualizovanej stratégie, a to aj formou štátneho finančného príspevku na podporu realizácie adaptačných opatrení v neštátnych lesoch, na poľnohospodárskej pôde a vo vodných útvaroch;
- zlepšenie ekosystémových služieb a funkcií chránených území a revitalizácia poškodených častí chránených území zavádzaním formou NBS/PBR;
- vyrovnané hospodárstvo v chránených územiach a cieľový manažment v územiach NATURA 2000 cestou ekosystémového prístupu a trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov (biodiverzity);
- začlenenie siete NATURA 2000 na Slovensku do celoeurópskej koherentnej sústavy chránených území a všeobecný, holistický efekt a prospešnosť z hľadiska zmierňovania dopadov zmeny klímy v pan-európskom kontexte a Stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy.

Prípadné negatívne vplyvy strategického dokumentu na predmet ochrany území sústavy NATURA 2000 ako aj na priaznivý stav ochrany sú:

- vynútená zmena druhového zloženia chránených druhov rastlín typických pre chránený biotop NATURA 2000 s cieľom zvyšovania adaptívnej kapacity krajiny ako celku;
- realizáciou niektorých vybraných adaptačných opatrení dôjde k zmene predmetu ochrany konkrétneho územia NATURA 2000 a to aj napriek zhodnoteniu vplyvov konkrétneho adaptačného opatrenia procesom primeraného posúdenia;
- nedostatočné riešenie konkrétnych adaptačných opatrení a ich synergického efektu na predmety ochrany NATURA 2000 spôsobí zmenu fyzikálnych a biotických podmienok územia NATURA 2000, pre ktoré boli na základe vedeckého poznania určené predmety ochrany a podmienky ich existencie;
- nedostatočný plošný rozsah adaptačných opatrení v krajine a v území siete NATURA 2000;
- kontraproduktívne následky a vplyvy realizácie jednotlivých adaptačných opatrení, napr. technické vodohospodárske opatrenia zamerané na výstavbu vodných stavieb (viď kapitolu 4.3 aktualizovanej stratégie) verzus ciele obnovy mokradí a predmetov NATURA 2000 a zabezpečenie chránených mokraďových biotopov in situ, to sa týka aj podmienok a opatrení na zabezpečenie povodňového rizika napr. výrubom brehových porastov (zlepšenie odtokových pomerov) mokraďových biotopov a pod., podobných (kompetenčne) oprávnených požiadaviek je v strategickom dokumente viac bez posúdenia ich interakcie v prípade ich realizácie;
- neriešené a vyhrocované kompetenčné a hospodárske spory v chránených územiach a územiach siete NATURA 2000;
- pri neriešených kompetenčných sporoch a absencie účinných adaptačných opatrení strata alebo deformácia strategických národných a medzinárodných ochranárskych cieľov štátnej ochrany prírody a štátnej environmentálnej politiky, cieľov ochrany, záchrany a starostlivosti o vyčlenené územia a plánov starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a o územia medzinárodného významu vrátane území NATURA 2000;
- nevhodným riešením alebo absenciou adaptačných opatrení zhoršenie podmienok na prirodzenú revitalizáciu ekosystémov a biotopov v chránených územiach a zvyšovanie miery zraniteľnosti krajiny ako celku na zmenu klímy a jej dopady.

Pravdepodobné vplyvy strategického dokumentu na chránené územia a národnú ekologickú sieť ochrany prírody sú identifikované ako:

- pozitívne, ale aj potenciálne negatívne vplyvy na charakteristický vzhľad krajiny v CHKO a zmeny v predmete ochrany krajinného rázu danej CHKO a jeho okolia;

- opatrenia aktualizovanej stratégie by mali zabezpečiť rovnováhu medzi ochranou územia a trvalo udržateľnými a tradičnými formami hospodárskeho využívania prírodných a krajinných zdrojov, najmä lesného hospodárstva a poľnohospodárstva;
- adaptačné opatrenia zahladia nepriaznivé dôsledky hospodárstva v chránených územiach, najmä erodované lesné cesty a plošnú eróziu pôdy, zadržia dažďovú a pôdnu vodu a zabránia vzniku prívalových povodní, stabilizujú svahy proti svahovým poruchám a deformáciám a stabilizujú vegetačné prvky ekologickej stability (ÚSES);
- za účelom celkového zlepšenia stavu lesov v chránených územiach aktualizovaná stratégia zavedie princípy a postupy zodpovedného lesného hospodárenia aj do plánov starostlivosti o lesy vrátane sanácie negatívnych následkov ťažby dreva zavádzaním adaptačných a revitalizačných opatrení;
- pri realizácii nápravných, adaptačných a revitalizačných opatrení v chránených územiach sa bude postupovať na princípoch NBS/PBR;
- zabezpečí prirodzený vývoj ekosystémov a zvýši adaptívnu kapacitu území a krajiny,
- bude vyžadovať trvalo udržateľné hospodárske využívanie najmä hospodárskych lesov v chránených územiach a na územiach s aktívnym manažmentom bude akákoľvek iná činnosť podriadená adaptačným a stabilizačným aktivitám a biotopovým a ekologickým nárokom druhov a biotopov, pre ktorých ochranu boli dané územia vyhlásené za chránené;
- musí vyžadovať nadradenosť ochrany prírody pred ekonomickými záujmami v chránených územiach ako stabilná a odolná štruktúra na elimináciu a zmierňovanie dopadov zmeny klímy;
- adaptačné opatrenia musia zabrániť poškodeniu chránených území rozširovaním, prejavmi sucha a vysušovania biotopov, šíreniu inváznych rastlinných druhov a vytláčaním pôvodných druhov nepôvodnými;
- adaptačné opatrenia zabránia alebo znížia mieru vzniku prívalových povodní s deštrukčným vplyvom a dôsledkami na predmety ochrany prírody ako aj na chránené územia.

VI. ZÁVERY

1. Výsledok procesu posudzovania (odporúčanie, neodporúčanie)

Na základe celkového výsledku procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „**Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy – aktualizácia**“ na životné prostredie vykonaného podľa zákona o posudzovaní vplyvov, pri ktorom sa zvážil stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam očakávaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie, chránené územia a zdravie obyvateľstva z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, so zameraním najmä na súlad s ostatnými strategickými dokumentmi na medzinárodnej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni, úroveň spracovania oznámenia o strategickom dokumente, určený rozsah hodnotenia, úroveň spracovania správy o hodnotení, samotného návrhu strategického dokumentu Aktualizovaná stratégia, po zohľadnení predložených stanovísk, výsledku konzultácií a verejného prerokovania, záverov odborného posudku a za súčasného stavu poznania

sa odporúča

prijatie strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „**Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy – aktualizácia**“ za podmienky dodržania odporúčaní na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu uvedených v kapitole VI. „ZÁVERY“, časti 3. „Odporúčania

na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“ a naplnenia požiadaviek na monitoring stanovených v kapitole VI. „ZÁVERY“, časti 5. „Návrh monitoringu“ tohto stanoviska.

2. Odporúčaný variant

Nakoľko bol návrh strategického dokumentu Aktualizovaná stratégia vypracovaný v jednom variantnom riešení, odporúča sa prijať vo variante, ktorý bol posudzovaný z hľadiska vplyvov na životné prostredie, za podmienky jednoznačného dodržania odporúčaní na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu uvedených v kapitole VI. „ZÁVERY“, časti 3. „Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“ a naplnenia požiadaviek na monitoring stanovených v kapitole VI. „ZÁVERY“, časti 5. „Návrh monitoringu“ tohto stanoviska.

3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu

Na základe celkového výsledku procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu Aktualizovaná stratégia na životné prostredie, s ohľadom na úroveň spracovania oznámenia o strategickom dokumente, určený rozsah hodnotenia, úroveň spracovania správy o hodnotení, samotného návrhu Aktualizovanej stratégie, po zohľadnení predložených stanovísk, výsledku konzultácií a verejného prerokovania a záverov odborného posudku, sa navrhujú nasledovné odporúčania na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu Aktualizovanej stratégie:

Opatrenia všeobecného charakteru vzťahujúce sa k následným dokumentom:

- v rámci ďalších krokov kombinovať všetky tri prístupy a z dlhodobého hľadiska postupne uprednostňovať príklon k „zeleným“ a „modrým“ štrukturálnym prístupom, a „mierne“ neštrukturálnym koncepciám adaptácie;
- v rámci prípravy nadväzujúcich regionálnych štúdií a akčných plánov k národnej adaptačnej stratégie (napr. katalógy adaptačných opatrení samosprávnych krajov, lokálne adaptačné stratégie a akčné plány) spracovať analýzu klimatických charakteristík a identifikovať prejavy a dôsledky zmeny klímy v danom území; na základe analýz aplikovať účinné a cielené adaptačné opatrenia;
- pri príprave adaptačných akčných plánov v prípade návrhov adaptačných opatrení v chránených územiach (NATURA 2000, národná sieť CHÚ), zabezpečiť primerané posúdenie ich všeobecného dopadu na životné prostredie/predmet ochrany.

Horninové prostredie a geológia:

- v súvislosti s realizáciou adaptačných opatrení, ktorých cieľom je odstrániť environmentálnu záťaž, príp. úložisko ťažobného odpadu resp. eliminovať ich nepriaznivé účinky na životné prostredie a zdravie je nutné prednostne používať také sanačné technológie a sanačné postupy, ktoré nebudú mať negatívne dopady na životné prostredie a zdravie, resp. ich negatívny vplyv bude minimálny alebo minimalizovaný oproti negatívnemu vplyvu environmentálnej záťaže alebo úložiska ťažobného odpadu.

Prírodné prostredie a biodiverzita:

Navrhované opatrenia v chránených územiach:

- zapojiť samosprávne orgány, vlastníkov pozemkov, správcov chránených území (príslušnej správy ŠOP SR), odborne zameraných mimovládnych organizácií, vedeckého sektora a ďalších relevantných organizácií do prípravy lokálnych adaptačných stratégií, akčných plánov alebo katalógov adaptačných opatrení, ktoré sa týkajú aj chránených území a zosúladiť ich s plánmi starostlivosti alebo ostatnou dokumentáciou ochrany prírody;
- zabezpečiť monitoring vplyvu a efektu realizovaných opatrení a/alebo ich súboru na

predmet ochrany prírody v chránenom území, alebo jeho súčasti, zhodnotiť efektivitu a v prípade potreby prijať a realizovať nápravné opatrenia;
- vytvoriť súbor revitalizačných opatrení na obnovenie degradovaných ekosystémov a posilnenie odolnosti (reziliencie) poškodených ekosystémov v chránených územiach.

Navrhované opatrenia vo voľnej krajine vo všeobecnosti:
- obnovenie programov a urýchlená realizácia pozemkových úprav najmä v zraniteľných a poškodených častiach krajiny uskutočnenie adaptačných opatrení v záujme stabilizácie a zlepšenia adaptívnej schopnosti krajiny a jej ekologickej stability voči nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy na pozemkoch s verejno-prospešnými funkciami;
- zamedziť plošnej erózii pôdy budovaním vegetačných pásov (prvkov ÚSES) a rozčlenenie veľkoplošných poľnohospodárskych celkov a lánov (pomocou medzí, prvkov ÚSES alebo pestovaním rôznych plodín);
- zamedziť poškodzovaniu ekosystémov a strate biodiverzity vo voľnej krajine pri investičnej výstavbe a rozvoji zabezpečením dostatočnej náhrady zničených ekosystémov a biotopov (kompenzácia straty biodiverzity, prístupy no net loss).

Navrhované opatrenia pre územný systém ekologickej stability:
- podľa osobitných projektov ÚSES ako aj na základe potrieb a návrhov pozemkových úprav zabezpečiť realizáciu prvkov ÚSES na všetkých úrovniach najmä tam, kde by mali priamy vplyv na stav ochrany prírody v chránených územiach alebo majú zabezpečovať konektivitu medzi nimi.

Navrhované opatrenia voči šíreniu inváznych druhov rastlín:
- dôsledne monitorovať areál a vektory šírenia inváznych druhov na Slovensku s dôrazom na druhy, ktorých šírenie bude podporené zmenou klímy;
- preventívnymi opatreniami zabrániť fragmentácii a degradácii krajiny a bariérovať prienik inváznych druhov cez ich koridory, udržiavať ekologickú stabilitu a funkčnosť prirodzených biokoridorov;
- včasnou a účinnou likvidáciou ohnísk výskytu inváznych druhov rastlín zabraňovať ich šíreniu.

Voda a vodné hospodárstvo
- viac presadzovať/zdôrazniť opatrenie ústupu od odkanalizovávania zrážkových vôd zo stavieb a riešením ich likvidácie vsakovaním do podložia, resp. opatrenie budovania záchytných zariadení na zrážkové vody s možnosťou ich využívania na závlahy v dobe sucha vo všetkých následných vodohospodárskych koncepciách a prostredníctvom dokumentov územného plánovania aj do konkrétnych stavebných aktivít;
- v aktualizovanej stratégii bližšie špecifikovať opatrenie „vytváranie podmienok na elimináciu povodňového rizika vo vzťahu k ohrozeniu kritickej infraštruktúry“, aby bolo zrejmé, že sa jedná o technické riešenie;
- v aktualizovanej stratégii uviesť opatrenie na bezpečnosť protipovodňových stavieb a stavieb na tokoch. Podkladom môžu byť etapové a súhrnné etapové správy vodných stavieb z výkonu dohľadu a ďalšie dokumenty z kontrolných meraní a obhliadok vodných stavieb a technicko-bezpečnostných prehliadok;
- vytvoriť integrovaný systém, ktorý bude obsahovať informácie aj o vodných resp. vodárenských (odber pre viac ako 50 osôb, alebo viac ako 50 m^3/deň) zdrojoch. –
- navrhuje sa, aby sa Stratégia adaptácie zasadila návrhom postupu integrácie informačných systémov aspoň na koncepčnej úrovni,
- v aktualizovanej stratégii vysvetliť tézu ohľadom „prideľovania vody na rôzne využitie s cieľom šetriť vodu a v mnohých prípadoch aj energiu“, časť vyznačenú podškrtnutím.
- ohľadom efektívnejšieho využívania vôd v súvislosti s prideľovaním vody na rôzne účely spomenúť, že chýba syntetizujúci materiál zohľadňujúci ekologické prietoky

a ekologický stav vôd, kvantitatívne a kvalitatívne predpoklady útvarov vôd.

Sídelné prostredie

Navrhované adaptačné opatrenia v kompetencii príslušných štátnych orgánov:

- adaptačné opatrenia doplniť o opatrenie zamerané na posilnenie environmentálneho povedomia verejnosti;
- zabezpečiť ochranu kultúrneho dedičstva v súlade so zákonom č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov;
- zabezpečiť ochranu nerastného bohatstva v súlade so zákonom č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva v znení neskorších predpisov.

Opatrenie voči častejšiemu výskytu extrémnych úhrnov zrážok:

- navrhované adaptačné opatrenie „Zabezpečiť zadržiavanie strešnej vody napr. strešnými alebo dažďovými záhradami“ z aktualizovanej stratégie vylúčiť „alebo dažďovými záhradami“ z dôvodu duplicity s opatrením „Zabezpečiť budovanie dažďových záhrad, vsakovacích a retenčných zariadení, mikromokradí, depresných mokradí.“;
- zabezpečiť zvýšenie podielu vsakovacich zariadení a plôch pre dažďovú vodu v sídlach;
- budovanie alternatívnych prvkov zelenej infraštruktúry (extenzívne zelené strechy, intenzívne zelené strechy, vertikálna zeleň).

Pôda a poľnohospodárstvo

- je nutné dodržiavať odporúčané podmienky realizácie niektorých opatrení ako sú podrývanie, vrstevnicová orba, pôdoochranné minimalizačné technológie (bezorbová technika, redukované a minimálne obrábanie), regulácia odvedenia vody z pozemkov, zamedziť odvodňovaniu krajiny, preventívne opatrenia proti zasoľovaniu pôdy;
- zohľadniť aj vplyv na urbánnu krajinu;
- v rámci všeobecných opatrení by sa mala spracovať nová regionalizácia výrobných oblastí; medzi priority treba zahrnúť aj podporu poľnohospodárstva v ekosystémových službách prírodných zdrojov;
- je potrebné podporiť zavádzanie ekologického hospodárenia na pôde s cieľom udržania krajiny v prirodzenom stave, zachovať súčasnú výmeru poľnohospodárskej pôdy v dobrom stave a vytvoriť pôdnu rezervu; poľnohospodárske využívanie pôdy v oblastiach s nepriaznivými výrobnými podmienkami zachovať pre krajinotvorné, environmentálne a sociálne funkcie.

Lesníctvo

- Pri zmene drevinového zloženia a podpore diverzity je potrebné presadzovať použitie vyššieho podielu pôvodných, stanovištne vhodných druhov a proveniencií (tých, ktoré majú vyšší potenciál odolávať klimatickým zmenám). Iba v prípadoch nemožnosti využitia pôvodných, stanovištne vhodných druhov a proveniencií zvažovať využitie nepôvodných druhov a proveniencií (postupy asistovanej migrácie, riadenej relokácie a pod.). Keďže viaceré štúdie naznačujú zraniteľnosť bukových porastov suchom a následne biotickými činiteľmi, využitie buka ako základnej dreviny, s ktorou sa uvažuje pri rekonštrukcii nepôvodných smrekových porastov, by malo byť uvážlivé a základným princípom by mala byť podpora druhovej diverzity porastov;
- Opatrenie „upraviť rubné doby zraniteľných drevín s cieľom zníženia výmery rizikových vekových štádií a urýchlenia zmeny drevinového zloženia“ je možné uplatňovať iba mimo lokalít sústavy chránených území;
- Adaptačné opatrenia na zmenu klímy v rámci lesníctva je potrebné navrhovať komplexne aj s ohľadom (s možným dopadom) na poľnohospodársku a urbánnu krajinu v rámci povodia. Vývoj a implementácia účinných adaptačných opatrení presahuje rámce tradičných lesníckych disciplín a vyžaduje interdisciplinárny prístup.

- Adaptačná stratégia lesov sa musí zameriavať na všetky oblasti manažmentu lesa, vrátane prevádzky rôznych monitorovacích systémov, podpory medzisektorovej spolupráce a zvyšovania povedomia o zmene klímy a potrebe adaptácie všetkých zainteresovaných skupín.

Zdravie obyvateľstva

Z hľadiska prevencie dopadov navrhovanej aktualizovanej stratégie na zdravie je žiaduce dodržanie nasledovných opatrení:

- rozšírené uplatnenie prístupu „zdravie vo všetkých politikách“ a presadzovanie vhodných verejno-zdravotníckych opatrení na všetkých úrovniach v pripravovaných rozvojových politikách, stratégiách, plánoch a koncepčných dokumentoch, vrátane reflektovania dôsledkov zmeny klímy na zdravie;
- pokračovanie v poskytovaní zdravotnej starostlivosti v súlade s príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a vytvoreným systémom opatrení a scenárov, v spolupráci s orgánmi krízového riadenia a systémom vzájomnej komunikácie v čase štátom vyhlásených krízových alebo mimoriadnych situáciách vzniknutých dôsledkom zmeny klímy.

Navrhuje sa doplnenie adaptačných opatrení aktualizovanej stratégie z hľadiska zdravia o nasledovné:

- venovať pozornosť prevencii infekčných ochorení prenášaných migráciou obyvateľstva, prípadne voľným pohybom osôb;
- pokračovať v aktívnom zapájaní do projektov a výskumov s cieľom tvorby vhodných nástrojov na predikciu dôsledkov zmeny klímy na zdravie;
- podporiť prácu s verejnosťou cez vhodný informačný portál;
- pokračovať na aktualizácii informačných systémov (IS), napr. IS o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie, IS o životnom prostredí a zdraví, IS Pitná voda ako aj stálej pravidelnej aktualizácií peľovej situácie (prípadne doplniť IS o ďalšie sledovania relevantné k zmene klímy);
- zvýšiť a zintenzívniť komunikáciu a spoluprácu zdravotného sektoru s univerzitami, štátnou správou a odbornými organizáciami v oblasti dôsledkov zmeny klímy na zdravie.

Ďalšie opatrenia:

- V kap. 4.6 strategického dokumentu „Zdravie obyvateľstva“ na str. 51 odsek, ktorý pojednáva o 3 kľúčových prvkoch adaptácie v sektore zdravotníctva vypustiť, nakoľko toto znenie nekorešponduje s celkovým obsahom adaptačných opatrení, na ktoré by sa mal rezort zdravotníctva zamerať;
- V Aktualizovanej stratégii nepoužívať termín „nebezpečná voda“ a správne zadefinovať „nevyhovujúcu vodu“;
- Odstrániť ako jedno z kľúčových opatrení „monitorovanie vĺn horúčav“, nakoľko táto aktivita kompetenčne nepatrí pod Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky;
- Na str. 51 strategického dokumentu podnadpis v strategickom dokumente „Adaptačné opatrenia v oblasti zdravia“ písm. h) preformulovať v nasledovnom znení „Vytvoriť nový IS o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie, vytvoriť nový IS pre pitnú vodu.“;
- Na str. 52 písm. q) strategického dokumentu preformulovať opatrenie „Budovanie vnútroštátnych kapacít na zvládnutie problémov v oblasti zabezpečovania primeraných zásob pitnej vody .....“ a uviesť kompetencie.

Doprava

Navrhované opatrenia v oblasti dopravy sa odporúča doplniť a zároveň vysvetliť, resp. spresniť znenie opatrenia v rámci Cestnej dopravy:

- Adaptačné opatrenia doplniť o opatrenie zamerané na podporu používania elektrických dopravných prostriedkov.

- Adaptačné opatrenie „Zlepšenie povrchových a podpovrchových drenážnych systémov“ sa odporúča vysvetliť z hľadiska návrhu „zlepšenia podpovrchových drenážnych systémov“ a preformulovať na „zlepšenie odvádzania vody z povrchového odtoku z telesa cesty pomocou drenážnych systémov“.

Rekreácia a cestovný ruch

V Aktualizovanej stratégii sa odporúča doplnenie, resp. zmenu znenia adaptačných opatrení v nasledovnom rozsahu:

- V rámci prejavu zmeny klímy „Zvýšená priemerná teplota vzduchu“ sa odporúčajú nasledovné doplnenia adaptačného opatrenia: Na plážach pri vodných plochách, pozdĺž cyklociest a chodníkov, v kúpeľných parkoch a promenádach, ale aj na parkoviskách vybudovať tieniacu zeleň (stromy s korunou poskytujúcou dostatočný tieň, stromové aleje,...) a Rozšírenie indoorových aktivít aj pre letnú sezónu, ako doplnkových v čase okolo poludnia v najteplejších dňoch;
- V rámci prejavu zmeny klímy „Zvýšená priemerná teplota vzduchu“ preformulovať, event. doplniť adaptačné opatrenie nasledovne: Okraje zjazdoviek chrániť vzrastlou zeleňou, obmedzovať výstavbu zjazdoviek s južnou orientáciou v nižšie položených strediskách, vytvárať zásoby snehu (depónie) počas mrazivých dní a pod.;
- V rámci prejavu zmeny klímy „Premenlivosť zrážkových úhrnov„ doplniť adaptačné opatrenie: Úprava brehov a budovanie mól na vodných plochách umožňujúcich komfortný prístup do vody aj pri výraznejšom poklese vodnej hladiny a esteticky vzhľad brehov pri nízkej hladine vody;
- V rámci prejavu zmeny klímy „Zvýšený výskyt alergénov“ doplniť adaptačné opatrenie: Pravidelné kosenie alebo spásanie lúk, priestorov pri cestách a iných neudržiavaných plôch zelene.

4. Odôvodnenie záverečného stanoviska z posúdenia strategického dokumentu

Toto stanovisko bolo vypracované podľa § 17 ods. 12 zákona o posudzovaní vplyvov na základe celkového výsledku procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom Aktualizovaná stratégia na životné prostredie vykonaného podľa zákona o posudzovaní vplyvov, pri ktorom sa zvážil stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam očakávaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie, chránené územia a zdravie obyvateľstva z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, so zameraním najmä na súlad s ostatnými strategickými dokumentmi na medzinárodnej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni, úroveň spracovania oznámenia o strategickom dokumente, určený rozsah hodnotenia, úroveň spracovania správy o hodnotení, samotného návrhu strategického dokumentu Aktualizovaná stratégia, po zohľadnení predložených stanovísk, výsledku konzultácií a verejného prerokovania a záverov odborného posudku a za súčasného stavu poznania.

Pri hodnotení podkladov a vypracovaní tohto stanoviska sa postupovalo podľa príslušných ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov.

K správe o hodnotení a k samotnému návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom Aktualizovaná stratégia bolo podľa § 12 zákona o posudzovaní vplyvov doručených 15 stanovísk, z ktorých ani jedno neobsahovalo požiadavku strategický dokument a správu o hodnotení prepracovať v zmysle spracovania a hodnotenia variantného riešenia. V 1 z nich bol priamo vyjadrený súhlas s návrhom Aktualizovanej stratégia, 9 je bez pripomienok, 5 z nich obsahuje pripomienky smerujúce k oprave, resp. dopracovaniu Aktualizovanej stratégie alebo správy o hodnotení. Opodstatnené pripomienky a požiadavky boli premietnuté do kapitoly VI.3. tohto stanoviska.

Neakceptované pripomienky neboli zohľadnené prevažne z dôvodu, že boli smerované k úprave správy o hodnotení.

V rámci uskutočneného posúdenia vplyvov na životné prostredie neboli preukázané

také negatívne vplyvy na životné prostredie, ktoré by mohli predstavovať dôvod pre neodporúčanie prijať strategický dokument Aktualizovaná stratégia. Eliminácia, prípadne minimalizácia potenciálnych negatívnych vplyvov je v prípade prijatia Aktualizovanej stratégie podmienkou, prenos odporúčaní a realizácia monitoringu sa bude uskutočňovať v intenciách výsledku posudzovania vplyvov tohto strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je preto odporúčanie prijať strategický dokument Aktualizovaná stratégia podmienené dodržaním odporúčaní na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu uvedených v kapitole VI. „ZÁVERY“, časti 3. „Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“ a naplnenia požiadaviek na monitoring stanovených v kapitole VI. „ZÁVERY“, časti 5. „Návrh monitoringu“ tohto stanoviska.

5. Návrh monitoringu

Podľa § 16 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov je MŽP SR ako obstarávateľ, resp. rezortný orgán povinné zabezpečiť sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov schváleného strategického dokumentu Aktualizovaná stratégia na životné prostredie, prípadne použiť na tento účel existujúci monitoring, aby sa predišlo zdvojovaniu monitorovania. Podľa § 16 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov pritom sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie spočíva v:

a) systematickom sledovaní a vyhodnocovaní jeho vplyvov,
b) vyhodnocovaní jeho účinnosti,
c) zabezpečení odborného porovnania predpokladaných vplyvov uvedených v správe o hodnotení strategického dokumentu so skutočným stavom.

Podľa § 16 ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov, ak obstarávateľ zistí, že skutočné vplyvy strategického dokumentu Aktualizovaná stratégia na životné prostredie posudzovaného podľa zákona o posudzovaní vplyvov sú horšie, ako sa uvádza v správe o hodnotení strategického dokumentu, je povinné zabezpečiť opatrenia na ich zmiernenie a zároveň zabezpečiť zmenu, doplnenie, prípadne prepracovanie strategického dokumentu.

V rámci uplatnenia princípu adaptívneho riadenia sa realizujú monitorovacie opatrenia s cieľom reagovať na budúce zmeny.

Horninové prostredie

Z hľadiska horninového prostredia a geológie sa nenavrhuje žiadne ďalšie monitorovanie, okrem tých monitorovaní, ktoré sa realizujú resp. sú plánované realizovať, resp. sú navrhnuté na realizáciu v predkladanom strategickom dokumente.

Monitorovanie environmentálnych záťaží je zadefinované napr. v Štátnom programe sanácie environmentálnych záťaží (2016 – 2021) ako cieľ 5 (monitoring environmentálnych záťaží, monitoring sanačných prác, posanačný monitoring). Monitoring environmentálnych záťaží riešených v rámci OPŽP, resp. OPKŽP prípadne zo štátneho rozpočtu realizuje Štátny geologický ústav Dionýza Štúra (ŠGÚDŠ) v rámci niekoľkých projektov. Monitoring podzemných a povrchových vôd realizuje resp. spravuje tiež Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ) prípadne Výskumný ústav vodného hospodárstva (VÚVH). V rámci SHMÚ existuje tzv. Informačný systém monitoringu životného prostredia - čiastkový monitorovací systém – voda, ktorý zahŕňa: 1. Kvantitatívne ukazovatele povrchových vôd, 2. Kvantitatívne ukazovatele podzemných vôd, 3. Kvalita podzemných vôd, 4. Kvalita povrchových vôd, 5. Termálne a minerálne vody, 6. Závlahové vody, 7. Rekreačné vody. VÚVH spravuje tzv. Integrovaný monitoring zdrojov znečistenia. Vodárenské spoločnosti, ale aj iní prevádzkovatelia resp. správcovia vodárenských zdrojov realizujú tiež monitoring

zdrojov pitných vôd. Monitoring pitných vôd realizuje tiež Regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ). Samozrejme aj organizácie prevádzkujúce napr. skládky odpadu sú povinné zabezpečovať monitorovanie skládok odpadu, podobne prevádzkovatelia rôznych priemyselných areálov sú povinní zabezpečiť monitorovanie, rovnako aj povinné osoby určené pre jednotlivé environmentálne záťaže musia realizovať prieskum, sanáciu a následne aj posanačný monitoring daných lokalít. Pôdu monitoruje Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy (VÚPOP) v rámci Informačného systému monitoringu životného prostredia - čiastkový monitorovací systém – pôda. V rámci strategického dokumentu Program prevencie a manažmentu zosuvných rizík (2014 – 2020) boli stanovené ciele a jednotlivé aktivity a v rámci Cieľu 2 je vymedzená Aktivita 5 Monitoring svahových deformácií. Monitoring svahových deformácií realizuje ŠGÚDŠ, ktorý ho realizuje v rámci Informačného systému monitoringu životného prostredia - čiastkový monitorovací systém – geologické faktory. Celkove v rámci tohto subsystému sa monitorujú: 1. Zosuvy a iné svahové deformácie, 2. Tektonická a seizmická aktivita územia, 3. Antropogénne sedimenty charakteru environmentálnych záťaží, 4. Vplyv ťažby na životné prostredie, 5. Monitoring objemovej aktivity radónu v geologickom prostredí, 6. Stabilita horninových masívov pod historickými objektmi, 7. Monitorovanie riečnych sedimentov, 8. Objemovo nestále sedimenty.

V predkladanom strategickom dokumente je v rámci adaptačných opatrení v oblasti geológie navrhnuté adaptačné opatrenie Vybudovať kontinuálny monitoring a varovné systémy pre polomy a požiare.

Prírodné prostredie a krajina

Aktualizovaná stratégia ako taká nevyžaduje osobitné monitorovanie vplyvov na životné prostredie, krajinu a prírodu pokiaľ sa nezačne s realizáciou adaptačných opatrení. Tieto sa v rámci predbežnej opatrnosti zhodnotia, či ich realizácia v krajine, prírode a chránených objektoch a cieľoch prírody neprinesie nežiaduci efekt, a ak áno, tieto opatrenia sa budú považovať za nevhodné adaptačné opatrenia.

Sledovanie, monitorovanie a vyhodnocovanie vplyvov aktualizovanej stratégie na krajinu a prírodné prostredie bude spočívať v:

- stanovení indikátorov sledovania vplyvov opatrení najmä v chránených územiach na chránené druhy rastlín a živočíchov a na biotopy a ekosystémy v chránených územiach,
- systematickom a odborne nezávislom vyhodnocovaní jednotlivých vplyvov,
- vyhodnocovaní účinnosti aktualizovanej stratégie a dosiahnutia jej cieľov,
- prijímaní operatívnych opatrení, ak sa prejavia zmeny alebo negatívne vplyvy adaptačných opatrení na krajinu a prírodné prostredie, vychádzajúc aj z porovnania očakávaných vplyvov uvedených v správe o hodnotení strategického dokumentu.

Zrealizované adaptačné opatrenia bude potrebné, podľa ich charakteru a umiestnenia v krajine, monitorovať, to najmä z dvoch hľadísk:

1. z hľadiska včasného odstránenia neočakávaných a nepredvídateľných nepriaznivých vplyvov na krajinu a prírodu vrátane chránených záujmov ochrany prírody;
2. z hľadiska koherencie a/alebo synergie adaptačného opatrenia s cieľmi revitalizácie a ekologickej stabilizácie krajiny, prípadne s cieľmi ochrany prírody.

Monitorovanie vplyvov na chránené objekty prírody a prírodné prostredie je vhodné zosynchronizovať s jestvujúcimi monitorovacími programami zabezpečovanými najmä vedeckými inštitútmi, ďalej SAŽP a ŠOP SR (napr. biomonitoring.sk, hodnotenie indikátorov biodiverzity v rámci AP NSOB....). Vo voľnej krajine je to náročnejšie, nakoľko tu sa venuje monitorovaniu krajinného prostredia len malá pozornosť. Istou možnosťou je monitorovanie účinnosti jednotlivých zrealizovaných opatrení na krajinu napr. pri doplňovaní prvkov ÚSES, obnove hydrologického režimu v tokoch, zabraňovanie plošnej a výmoľovej erózii ako aj napr. monitorovaním a sledovaním

vývoja populácie niektorých vybraných (indikačných) druhov rastlín a živočíchov voľne žijúcich v krajine (napr. početnosť vtáctva v poľnohospodárskej krajine, šírenie inváznych druhov rastlín, výskyt a početnosť lietavého hmyzu, výskyt rýb a obojživelníkov v tokoch a pod.).

Na úrovni prípravy, projektovania a realizácie jednotlivých adaptačných opatrení vychádzajúc z akčného plánu sa budú musieť stanoviť indikátory monitorovania špecifických opatrení na základe aj výsledkov procesov posudzovania vplyvov navrhovaných činností a primeraného posúdenia, ak sa tieto budú realizovať v osobitne chránených územiach.

Komplexný a efektívny monitorovací systém je dôležitý nielen pre sledovanie procesu vykonávania a implementácie environmentálnych cieľov aktualizovanej stratégie, ale je aj základom pre objektívne zhodnotenie adaptačnej schopnosti a kapacity krajiny ako aj jej postupná revitalizácia a znižovanie miery jej zraniteľnosti nepriaznivými dôsledkami zmeny klímy.

Mimoriadne dôležité to bude aj pri hodnotení prístupu k hospodárskemu využívaniu prírodných a krajinných zdrojov na Slovensku, teda zmien v technikách a technológiách pri využívaní lesov, vôd a pôdy. Dôležité bude prejsť z intenzívnych foriem využívania krajiny na ekosystémové využívanie produkčných a mimoprodukčných funkcií krajiny a dôsledky týchto zmien v hospodárstve monitorovať vzhľadom na zvyšovanie ekosystémových funkcií a služieb krajiny vo vzťahu k zmene klímy.

Výsledky zistení a nových praktík a prístupov v hospodárskom využívaní krajiny (lesov, vôd a pôdy) zverejňovať formou verejne prístupných informácií.

Zdravie

Podľa predpovedí, do roku 2030 dôsledkom zmeny klímy môže dôjsť k ďalším 250 tisícom úmrtí na následky chorôb akými sú malária, hnačkové ochorenia, stres z horúčav a podvýživa, pričom najväčšia záťaž zasiahne detskú populáciu, ženy, starších ľudí, príp. chudobnejšiu podskupinu. Z tohto dôvodu sa navrhuje venovať zvýšenú pozornosť práve týmto cieľovým skupinám.

Ďalej sa v prípade zdravia navrhuje dôsledne sledovať nasledovné relevantné indikátory, ktoré sú kľúčové z hľadiska posudzovania rizík v oblasti zdravia obyvateľov následkom zmeny klímy, a to na základe odporúčaní EÚ : Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2016, A indicator – based report, EEA Report, No 1/2017:

- Záplavy a zdravie (floods and health),
- Extrémne teploty a zdravie (extreme temperatures and health focussing on extreme high temperatures),
- Ochorenia prenosné vektormi (vector – borne diseases) napr. malária, horúčka dengue,
- Ochorenia spôsobené vodou a potravinami (water and food –borne diseases).

Keďže zmena klímy môže ovplyvňovať aj koncentrácie prízemného ozónu, je potrebné venovať zvýšenú pozornosť systému opatrení na prevenciu ochorení s narastajúcimi koncentráciami ozónu, prípadne častíc PM10 a PM2,5.

Rekreácia a cestovný ruch

V súčasnosti existuje v rámci SAŽP informačný systém indikátorov relevantných pre cestovný ruch. Jedná sa o nasledujúce indikátory:

- Kvalita vôd prírodných kúpalísk,
- Ubytovacie zariadenia,
- Počet návštevníkov jaskýň,
- Turistická infraštruktúra,
- Výdavky v cestovnom ruchu,
- Motívy a typy návštevníkov,
- Erózia pôdy vplyvom cestovného ruchu,

- Počet ohrozovaných MCHÚ vplyvom cestovného ruchu,
- Produkcia odpadov z cestovného ruchu,
- Počet posudzovaných zásahov do prírody a krajiny súvisiacich s aktivitami cestovného ruchu,
- Náklady na ochranu životného prostredia v cestovnom ruchu,
- Environmentálna certifikácia v cestovnom ruchu.

Z hľadiska monitorovania by mohli byť zaujímavé nasledovné indikátory:

- Meranie výšky snehovej pokrývky v pravidelných intervaloch vo vytipovaných lokalitách (lyžiarskych strediskách),
- Meranie reakcie umelého/technického snehu na výkyvy teplôt (mechanický sneh má iné vlastnosti v dôsledku odlišnej kryštalizácie od prírodného snehu),
- Meranie množstva umelého snehu (v m^3) na vytipovaných plochách na zjazdovkách,
- Počet turistov na netienených chodníkoch v dňoch extrémne vysokých teplôt,
- Počet pobytov na Slovensku predaných ako „first moment“.

6. Vyhlásenie sumarizujúce, ako boli začlenené úvahy o environmentálnych aspektoch do strategického dokumentu, ako bola zohľadnená správa o hodnotení strategického dokumentu, ako boli zohľadnené stanoviská verejnosti k správe o hodnotení strategického dokumentu, výsledky uskutočnených konzultácií, dôvody výberu schváleného strategického dokumentu v porovnaní s inými prijateľnými variantmi a informácia o opatreniach, o ktorých sa rozhodlo v súvislosti s monitoringom

Podľa § 17 ods. 13 zákona o posudzovaní vplyvov je obstarávateľ povinný zohľadniť stanovisko MŽP SR, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie, predložené stanoviská a obsah verejného prerokovania v návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom Aktualizovaná stratégia. Rezortný orgán následne uvedie v doložke vplyvov na životné prostredie výsledky posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie a zohľadnenie vyhodnotenia predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením.

Ak však obstarávateľ nezohľadní pripomienky vyplývajúce z tohto stanoviska z posúdenia strategického dokumentu Aktualizovaná stratégia a ak ide o dopracovanie strategického dokumentu, je podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov povinný svoj postup zdôvodniť a také odôvodnenie zverejniť a doložiť ho spolu s týmto stanoviskom z posúdenia strategického dokumentu Aktualizovaná stratégia schvaľujúcemu orgánu k návrhu strategického dokumentu. Obstarávateľ zverejní stanoviská a pripomienky uplatnené k návrhu strategického dokumentu, pričom uvedie, ako ich zohľadnil a zapracoval do tohto návrhu, ako zohľadnil obsah a závery správy o hodnotení, ako zohľadnil dôsledky schválenia strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie, a uvedie dôvody na zvolenie konkrétnych alternatív strategického dokumentu v porovnaní s inými alternatívami.

V prípade, že schvaľujúci orgán schváli strategický dokument v inom znení, aké bolo predložené, vypracuje v spolupráci s obstarávateľom informácie podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov. Obstarávateľ následne doručí schválený strategický dokument Aktualizovaná stratégia, ktorému predchádzalo posudzovanie podľa zákona o posudzovaní vplyvov, spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov v listinnom vyhotovení a na elektronickom nosiči dát MŽP SR, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie a zároveň ho zverejní na svojom webovom sídle alebo iným vhodným spôsobom.

MŽP SR, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie súčasne zverejní schválený strategický dokument Aktualizovaná stratégia spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov na svojom webovom sídle.

V súlade s medzinárodnými požiadavkami na posudzovanie vplyvov strategických

dokumentov bol súbežne so spracovaním návrhu posudzovaného strategického dokumentu Aktualizovaná stratégia zahájený i proces samotného strategického environmentálneho posudzovania podľa zákona o posudzovaní vplyvov. V prípravnej fáze boli realizované tieto práce:

- zhromažďovanie podkladov pre posúdenie súčasného stavu životného prostredia a zdravia a problémových miest vo vzťahu k hlavným cieľom strategického dokumentu;
- spracovanie zoznamu a rešerše cieľov iných strategických dokumentov na národnej a medzinárodnej úrovni, ktoré majú vzťah k cieľom strategického dokumentu;
- stanovenie oblastí a sektorov relevantných vo vzťahu k následnému hodnoteniu cieľov a opatrení strategických dokumentov.

Environmentálne aspekty boli začlenené do strategického dokumentu, čo sa najviac prejavilo pri výbere adaptačných opatrení. Ako environmentálne aspekty boli určené: horninové prostredie, ovzdušie, zdravie, biodiverzita, krajina, chránené územia, povrchové a podzemné vody, pôda, hospodárske sektory a sídelné prostredie. Tieto environmentálne aspekty boli hodnotené z hľadiska cieľov ochrany životného prostredia a ich zohľadnenia v Aktualizovanej stratégii.

Nakoľko avizované adaptačné opatrenia dávajú predpoklad budúcich akčných plánov na regionálnej úrovni, tieto budú podrobené posudzovaniu vplyvov na územia sústavy Natura 2000, čo vzhľadom na územnú nekonkrétnosť, nebolo možné v rámci posudzovania Aktualizovanej stratégie uskutočniť.

Od verejnosti bolo k správe o hodnotení doručené 1 stanovisko s viacerými požiadavkami na jej doplnenie.

K správe o hodnotení ako aj k samotnému návrhu Aktualizovanej stratégie bolo celkovo doručených 15 stanovísk, ktorých pripomienky boli hodnotené nasledovne:

Bratislavský samosprávny kraj

1. definovať obstarávateľa na spracovanie konkrétnych akčných plánov na regionálnej úrovni

   Neakceptuje sa.

   Odôvodnenie:

   V štádiu prípravy strategického dokumentu počas strategického environmentálneho hodnotenia nie je ešte možné definovať obstarávateľa na spracovanie konkrétnych akčných plánov na regionálnej úrovni. Splnenie tejto úlohy je možné až v dobe po jeho schválení.

2. definovať spracovateľa metodiky pre vypracovanie plánov na regionálnej úrovni

   Neakceptuje sa.

   Odôvodnenie:

   V štádiu prípravy strategického dokumentu počas strategického environmentálneho hodnotenia a berúc do úvahy prebiehajúci príslušný medzinárodný normotvorný proces nie je predčasné definovať spôsob vypracovania konkrétnych akčných plánov na regionálnej úrovni. Splnenie tejto úlohy je možné až v dobe po jeho schválení.

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

1. V kapitole V., podkap. 1.7 Správy o hodnotení „Zdravie obyvateľstva“ je návrh na ďalšie adaptačné opatrenia, ktorých praktická realizácia je nad rámec kompetencií rezortu zdravotníctva. Je preto nevyhnutné doplniť ako podmienku ich realizácie multirezortný prístup.

   Neakceptuje sa.

   Odôvodnenie:

Správa o hodnotení strategického dokumentu je prijatým dokumentom, do ktorého, ako takého, už nie je v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov po jeho pripomienkovaní možné zasahovať a ho upravovať.

2. V tej istej kapitole správy o hodnotení je uvedené jedno z navrhovaných adaptačných opatrení „pokračovať na aktualizácii IS o kúpaliskách“ – ide o nepresnú formuláciu. Plánuje sa tvorba nových IS pre vody na kúpanie a pitnú vodu, nie ich aktualizácia.

   Neakceptuje sa.

   Odôvodnenie:
   Správa o hodnotení strategického dokumentu je prijatým dokumentom, do ktorého, ako takého, už nie je v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov po jeho pripomienkovaní možné zasahovať a ho upravovať.

3. Formulácia navrhovaného opatrenia v správe o hodnotení „pokračovať v stálej pravidelnej aktualizácii peľovej situácie“ je nesprávna. Pravidelné aktualizované peľové spravodajstvo je zavedené. Vykonávajú ho regionálne úrady verejného zdravotníctva, aktuálne počas celej peľovej sezóny. Ministerstvo navrhuje zaviesť v rámci adaptačných opatrení v strategickom dokumente „rozšíriť sieť monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc“.

   Neakceptuje sa.

   Odôvodnenie:
   Správa o hodnotení strategického dokumentu je prijatým dokumentom, do ktorého, ako takého, už nie je v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov po jeho pripomienkovaní možné zasahovať a ho upravovať.

4. V kap. 4.6 strategického dokumentu „Zdravie obyvateľstva“ je na str. 51 uvedený odsek, ktorý pojednáva o 3 kľúčových prvkoch adaptácie v sektore zdravotníctva. Tento odsek ministerstvo navrhuje vypustiť, nakoľko toto znenie nekorešponduje s celkovým obsahom adaptačných opatrení, na ktoré by sa mal rezort zamerať.

   Akceptuje sa.

5. Termín „nebezpečná voda“ zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon č. 355/2007 Z. z.“) nepozná. V zmysle uvedeného zákona v prípade, že sa pojednáva o „pitnej vode“ nevyhovujúcou vodou sa nazýva voda, ktorá nespĺňa limity ukazovateľov kvality pitnej vody. V prípade „vody určenej na kúpanie“ je nevyhovujúcou voda, ktorá nespĺňa požiadavky na vodu určenú na kúpanie.

   Akceptuje sa. V strategickom dokumente bude termín správne definovaný.

6. Ako jedno zo spomínaných kľúčových opatrení v strategickom dokumente sa uvádza „monitorovanie vĺn horúčav“. Ministerstvo upozorňuje, že táto aktivita im kompetenčne nepatrí. Orgány verejného zdravotníctva v prípade extrémnych prejavov počasia informujú širokú verejnosť prostredníctvom svojich webových stránok o preventívnych opatreniach ako odolávať týmto javom.

   Akceptuje sa. V strategickom dokumente bude toto kľúčové opatrenie odstránené (priamy súvis s akceptáciou pripomienky č. 4).

7. Na str. 51 podnadpis v strategickom dokumente „Adaptačné opatrenia v oblasti zdravia“ písm. h) žiadajú preformulovať v nasledovnom znení „Vytvoriť nový IS o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie, vytvoriť nový IS pre pitnú vodu.“

   Akceptuje sa. Uvedené opatrenie bude preformulované.

8. Na str. 52 písm. q) strategického dokumentu „Budovanie vnútroštátnych kapacít na

zvládnutie problémov v oblasti zabezpečovania primeraných zásob pitnej vody .....“ – nie je im jasné, čo sa tým myslí a kto to bude zabezpečovať.

Akceptuje sa. Uvedené opatrenie nie je zrozumiteľne definované a bude preformulované.

Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, sekcia výstavby, odbor územného plánovania

1. odstrániť opatrenie „preventívny výrub stromov a odstraňovanie porastov a trávy v celom obvode dráhy na zníženie rizík spojených s extrémnymi prejavmi počasia“ (v správe o hodnotení s. 193, kap. 1.8 Vplyvy na sídelné prostredie, časť Doprava) zo strategického dokumentu, nakoľko ho nepovažujú za pozitívne opatrenie.

   Neakceptuje sa.

   Odôvodnenie:
   Uvedené opatrenie vyplýva z bezpečnostných (protipožiarnych) dôvodov v rámci železničnej dopravy.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

1. Pri vypracovaní Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (ďalej „stratégia adaptácie na zmenu klímy“) zohľadniť aj iné stratégie rezortu životného prostredia, ako aj politiky a stratégie iných rezortov a stratégiu predložiť do ďalšieho procesu až po schválení Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030.

   Neakceptuje sa.

   Odôvodnenie:
   V rámci spracovania Aktualizovanej stratégie boli vzaté do úvahy relevantné stratégie, politiky a iné koncepčné materiály, a to nielen Slovenskej republiky, ale aj Európskej únie.
   Strategický dokument Stratégia environmentálnej politiky do roku 2030 je v štádiu prípravy, keď súbežne prebieha proces jeho strategického environmentálneho hodnotenia, ktorý je v štádiu spracovávania správy o hodnotení. Aj z toho vyplýva, že v súčasnosti nie je možné zapracovať ho do predmetného strategického dokumentu.
   Otázka predloženia predmetného strategického dokumentu ako prierezového dokumentu viacerých rezortných orgánov na schválenie nesúvisí so schválením Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030 a je nad rámec procesu strategického environmentálneho hodnotenia.

2. Z hľadiska lesného hospodárstva prehodnotiť jednotlivé opatrenia stratégie adaptácie na zmenu klímy a upraviť ich s cieľom odstrániť ich vzájomné rozpornosti.

   Neakceptuje sa.

   Odôvodnenie:
   Strategický dokument sa zameriava na príkladný výpočet možných adaptačných opatrení, ktoré bude potrebné realizovať individuálne v rozdielnych regiónoch Slovenska vzhľadom na lokálne podmienky. Predpokladá sa konkretizovať opatrenia v ďalších súvisiacich materiáloch ako napr. v implementačnom dokumente Národnej adaptačnej stratégie.

3. V celom texte dokumentu stratégie adaptácie na zmenu klímy (ako aj v správe o hodnotení vrátane tabuľkových príloh 4 až 10 a 16) žiadajú vypustiť navrhované adaptačné opatrenie „rozrušovanie nepoužívaných lesných ciest“.

   Čiastočne sa akceptuje sa v strategickom dokumente.

4. V celom texte dokumentu stratégie adaptácie na zmenu klímy (ako aj v správe o hodnotení vrátane tabuľkových príloh 8 až 10 a 16) žiadajú zmeniť navrhované

adaptačné opatrenie „kontrola/odstraňovanie inváznych a expandujúcich druhov“ na „kontrola inváznych, expandujúcich a nepôvodných druhov a odstraňovanie inváznych druhov“.

Neakceptuje sa.

Odôvodnenie:
Podľa § 2, ods. 2, písm. q) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov je nepôvodný druh druhom, ktorý sa vyskytuje mimo svojho prirodzeného areálu, ako aj mimo areálu v rámci svojho prirodzeného rozptylového potenciálu.

5. V článku Charakteristika adaptácie v oblasti lesníctva kapitoly 4.8 Lesníctvo dokumentu stratégie adaptácie na zmenu klímy odsek „Adaptácia lesov musí vziať do úvahy všetky oblasti manažmentu lesa, vrátane prevádzky rôznych monitorovacích systémov, podpory medzisektorovej spolupráce a zvyšovania povedomia o zmene klímy všetkých zainteresovaných skupín. Chýbajúcim prvkom adaptácie lesov Slovenska sú regionálne resp. oblastné štúdie zraniteľnosti lesa a regionálne adaptačné plány. Tieto nástroje by mali, s ohľadom na regionálne prírodné špecifiká a socioekonomickú situáciu, prenášať koncepčné opatrenia na úroveň manažmentu lesa.“ nahradiť odstavcom „K zabezpečovaniu adaptácii lesov prispeje aj medzisektorová spolupráca a zvyšovanie povedomia o zmene klímy všetkých zainteresovaných skupín“.

   Čiastočne sa akceptuje v strategickom dokumente.

6. V kapitole III., podkapitole 4.7 správy o hodnotení výrok „Zdravotný stav lesov Slovenska charakterizovaný mierou defoliácie možno stále považovať za nepriaznivý, pričom je naďalej horší ako celoeurópsky priemer.“ nahradiť výrokom „Zdravotný stav lesov Slovenska je charakterizovaný aj mierou defiolácie.“

   Neakceptuje sa.

   Odôvodnenie:
   Správa o hodnotení strategického dokumentu je prijatým dokumentom, do ktorého, ako takého, už nie je v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov po jeho pripomienkovaní možné zasahovať a ho upravovať.

7. V kapitole V., podkapitole 1.6 správy o hodnotení výrok „Chýbajúcim prvkom adaptácie lesov Slovenska sú regionálne (oblastné) štúdie zraniteľnosti lesa a regionálne adaptačné plány. Tieto nástroje by mali, s ohľadom na regionálne prírodné špecifiká a socioekonomickú situáciu, prenášať koncepčné opatrenia na úroveň manažmentu lesa.“ nahradiť výrokom „Chýbajúcim prvkom adaptácie lesa sú alternatívne modely hospodárenia v lesoch (ciele, základné rámce a zásady) s ohľadom na potrebu zvyšovania adaptačnej kapacity lesných porastov a podpora ich využívania pri obhospodarovaní lesa.“

   Neakceptuje sa.

   Odôvodnenie:
   Správa o hodnotení strategického dokumentu je prijatým dokumentom, do ktorého, ako takého, už nie je v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov po jeho pripomienkovaní možné zasahovať a ho upravovať.

8. Príloha č. 7 správy o hodnotení - v jednotlivých cieľoch prehodnotiť hodnotenie súčasného stavu.

   Neakceptuje sa.

   Odôvodnenie:
   Správa o hodnotení strategického dokumentu je prijatým dokumentom, do ktorého,

ako takého, už nie je v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov po jeho pripomienkovaní možné zasahovať a ho upravovať.

9. Príloha č. 7 správy o hodnotení, Oblasť sídelné prostredie (v kompetencii príslušných štátnych orgánov) – požadujú zrušiť podporovanie vytvárania regionálnych a lokálnych adaptačných stratégií.

   Neakceptuje sa.

   Odôvodnenie:
   Správa o hodnotení strategického dokumentu je prijatým dokumentom, do ktorého, ako takého, už nie je v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov po jeho pripomienkovaní možné zasahovať a ho upravovať.

10. Cieľ (adaptačné opatrenie) Ochrana a podpora prirodzenej obnovy prírodných lesov. Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov / Súčasný stav (stav bez realizácie strategického dokumentu/opatrenia: Zmeniť hodnotenie v správe o hodnotení „-2“ na „+“.

    Neakceptuje sa.

    Odôvodnenie:
    Správa o hodnotení strategického dokumentu je prijatým dokumentom, do ktorého, ako takého, už nie je v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov po jeho pripomienkovaní možné zasahovať a ho upravovať.

Združenie domových samospráv

Pripomienky sa neakceptujú.

Odôvodnenie:
Správa o hodnotení strategického dokumentu je prijatým dokumentom, do ktorého, ako takého, už nie je v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov po jeho pripomienkovaní možné zasahovať a ho upravovať.

7. Informácia pre schvaľujúci orgán o zainteresovanej verejnosti pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie

Podľa § 6a ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov má dotknutá verejnosť pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov právo zúčastniť sa prípravy a posudzovania vplyvov strategického dokumentu, a to až do schválenia strategického dokumentu.

V rámci procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „**Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy – aktualizácia**" sa verejnosť podľa § 6a zákona o posudzovaní zainteresovala prostredníctvom:

1. možnosti podať písomné stanovisko k oznámeniu o strategickom dokumente s celoštátnym dosahom;
2. možnosti podať písomné stanovisko k určenému rozsahu hodnotenia strategického dokumentu s celoštátnym dosahom;
3. možnosti podať písomné stanovisko k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom a
4. účasti na verejnom prerokovaní správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom.

VII. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. **Spracovatelia stanoviska**
   Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
   sekcia environmentálneho hodnotenia a odpadového hospodárstva
   odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie

   Mgr. Peter Lukáč

2. **Potvrdenie správnosti údajov podpisom oprávneného zástupcu príslušného orgánu, pečiatka**
   Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
   sekcia environmentálneho hodnotenia a odpadového hospodárstva
   odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie

   Ing. Roman Skorka
   riaditeľ odboru

3. **Miesto a dátum vydania stanoviska**
   Bratislava, 31. mája 2018

POUČENIE

Posudzovanie vplyvov strategického dokumentu podľa zákona o posudzovaní vplyvov sa nevykonáva podľa zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (správny poriadok), a preto sa voči nemu nemožno odvolať. Toto stanovisko možno preskúmať súdom podľa zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov.